

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут прикладної економіки і менеджменту
ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – другий (магістр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**на тему: «Організація і методика обліку та аудиту власного
капіталу підприємства
(на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод»)»**

ШИФР КРМ.ОтаА.1.580-03.1.8

Здобувача: _____ **Бошкова М.С.**

Керівник: _____ **доц. Антонюк О.П.**

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від ”б“ червня 2024 р., протокол № 15.

Завідувач кафедри

обліку та аудиту _____ **Валерій НЕМЧЕНКО**

Одеса – 2024 рік

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут прикладної економіки
і менеджменту ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – другий (магістр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри обліку та аудиту

« ____ » _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Бошкова Михайла Степановича

1. Тема роботи: «Організація і методика обліку та аудиту власного капіталу підприємства (на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод»)»

Затверджена наказом від 06 жовтня 2023 р. наказ № 580-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 6 червня 2024 р.
3. Вихідні дані до роботи: Звітні дані про діяльність підприємства за 2021-2022 роки.

4. Перелік питань, які потрібно розробити: Теоретичні основи обліку і аудиту об'єкту дослідження. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства за два роки. Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку, аналізу і аудиту об'єкту дослідження на ньому. Висновки та пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) таблиць – 27, рисунків – 5.

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **15 лютого 2024 р.**

Керівник _____ Антонюк О.П.

Завдання прийняв до виконання _____ Бошков М.С.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	15.02.24 - 15.03.24	
2. <i>Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства</i>	16.03.24 - 21.04.24	
3. <i>Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку, аналізу і аудиту за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому</i>	22.04.24- 28.05.24	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	29.05.24 - 6.06.24	

Здобувач-магістр _____ Бошков М.С.

Керівник роботи _____ Антонюк О.П.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-магістр Бошков М.С. _____

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему: «Організація і методика обліку та аудиту власного капіталу підприємства на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод»)

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних питань бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та аудиту власного капіталу суб'єктів господарювання на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод», відповідно до законодавчих і нормативних актів, публікацій вчених і фахівців щодо визначення їх сутності та класифікації економічних категорій, які характеризують об'єкт дослідження, а також пошук шляхів їх вдосконалення на підприємстві.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Перший розділ присвячений теоретичним основам фінансового обліку та методики аудиту власного капіталу підприємства, визначенню сутність економічних категорій «капітал» і «власний капітал» підприємства, підходи до їх класифікації, наведена кореспонденція рахунків. У другому розділі представлений фінансово-економічний аналіз ТОВ «Вознесенський коньячний завод» з поглибленим аналізом власного капіталу за 2021-2022 роки, проведено дослідження тенденцій імпорту агропродовольчих товарів в Україну під час війни. У третьому розділі роботи розглядаються особливості організації обліку бухгалтерського обліку в ТОВ «Вознесенський коньячний завод», фінансового обліку власного капіталу суб'єкта малого бізнесу та відображення його у фінансової звітності, складено аудиторський висновок на підставі аудиторського дослідження власного капіталу підприємства.

У висновках та пропозиціях кваліфікаційної роботи сформульовані пропозиції і рекомендації щодо удосконалення обліку, аналізу та аудиту власного капіталу в ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Кваліфікаційна робота містить: текстової частини – 100 с.; таблиць – 27; рисунків – 5; додатків – 4.

ЗМІСТ

	с.
ВСТУП.....	5
1. МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Сутність і класифікація власного капіталу в нормативних документах та наукових публікаціях.....	9
1.2. Фінансовий облік власного капіталу підприємства	20
1.3. Методика аудиту власного капіталу підприємства.....	31
Висновки до першого розділу.....	36
2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»	39
2.1. Тенденції імпорту агропродовольчих товарів в Україну під час війни	39
2.2. Аналіз власного капіталу підприємства	41
2.3. Аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства.....	45
Висновки до другого розділу	66
3. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД».....	70
3.1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві	70
3.2. Фінансовий облік власного капіталу підприємства	78
3.3. Аудиторський висновок відображення у фінансовій звітності власного капіталу підприємства.....	84
Висновки до третього розділу.....	90
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	101
ДОДАТКИ.....	107

ВСТУП

Актуальність теми. Капітал підприємства є найбільш вагомим інструментом у його діяльності, оскільки від ефективного його формування та використання залежать можливості діяльності та розвитку підприємства. Розуміння сутності капіталу дозволяє підприємствам на сучасному етапі розвитку економіки досягти конкурентних переваг та завоювати лідируючі позиції на ринку.

На сьогодні серед науковців немає єдиної точки зору щодо визначення змісту як капіталу, так й власного капіталу підприємства. Наведення сутності і класифікації економічних категорій «капітал» і «власний капітал», принципів та методів управління, потребують теоретичного дослідження та практичного його аналізу обліку, аналізу та аудиту в системі управління підприємством, а також застосування сучасних інструментів управління ним.

Дослідження сутності, класифікації, методам управління, особливостям бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та аудиту власного капіталу підприємств присвячені праці: П. Атамас, О. Антонюк, В. Бабіч, М. Білик, І. Бланк, М. Болюх, Ф. Бутинець, О.Воронко, С. Голов, М. Грідчина, Н.Гудзь, З. Задорожний, Г. Кіндрацька, Л. Коваленко, Г. Крамаренко, Я. Крупка, Л. Кулаковська, Н. Купріна, О. Лишиленко, Є. Мних, Л. Нападовська, О. Терещенко, Ю. Пича, Г. Полякова, В. Поддєрьогін, Притуляк, М. Пушкар, В. Рудницький, В. Сопко, Т. Ступницька, А. Череп, М. Чумаченко, А. Шеремет, Ю. Цал-Цалко, Хікс Дж.Р. та інші вчені та фахівці, але ці питання є актуальними та потребують подальших досліджень та вирішення поставлених завдань.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних питань бухгалтерського обліку, фінансового аналізу та аудиту власного капіталу суб'єктів господарювання на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод», відповідно до законодавчих і

нормативних актів, публікацій вчених і фахівців щодо визначення їх сутності та класифікації економічних категорій, які характеризують об'єкт дослідження, а також пошук шляхів їх вдосконалення на підприємстві.

Задачами дослідження в кваліфікаційній роботі є:

– дослідження сутності та класифікації економічних категорій «капітал» і «власний капітал» в наукових та практичних публікаціях, нормативних документах та законодавчих актів з організації їх бухгалтерського обліку;

– організація фінансового обліку власного капіталу підприємства та відображення їх у фінансовій звітності, формування кореспонденції рахунків;

– дослідження методики аудиту власного капіталу підприємства в сучасних умовах;

– проведення аналізу тенденцій імпорту агропродовольчих товарів України під час війни;

– проведення фінансово-економічного аналізу діяльності на прикладі промислового підприємства з поглибленим аналізом власного капіталу підприємства;

– аналіз особливостей організації бухгалтерського обліку та фінансового обліку власного капіталу підприємства та відображення їх у фінансовій звітності;

– формування аудиторського висновку достовірності відображення власного капіталу підприємства у його фінансовій звітності;

– розробка напрямів удосконалення бухгалтерського обліку, фінансового аналізу і аудиту власного капіталу підприємства.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження роботи є власний капітал підприємства, а предметом дослідження – облік та аудит власного капіталу підприємства.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використовувалися такі методи дослідження:

– аналізу, синтезу, класифікації – для визначення сутності та класифікації економічних категорій, формування кореспонденції рахунків з обліку власного капіталу;

– порівняння, середніх відносних величин, вертикальний аналіз, горизонтальний аналіз, статистичні методи, факторного аналізу – для проведення фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства з поглибленим аналізом власного капіталу підприємства;

– аналізу, синтезу, групування – для дослідження організації бухгалтерського обліку, відображення у фінансовій звітності та аудиту власного капіталу підприємства;

– графічного – для оформлення та відображення результатів проведеного дослідження в кваліфікаційній роботі відповідно до поставлених завдань.

Наукова новизна одержаних результатів в класифікаційній роботі полягає в розробці напрямів вдосконалення обліку, аналізу та аудиту власного капіталу підприємства з застосуванням їх сучасних інструментів в системі управління ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Публікації. Результати дослідження, які відображені у кваліфікаційної роботи магістра були:

– опубліковані в 1 тезах у співавторстві в матеріалах VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 17-18 квітня 2024 року;

– пройшли апробацію та доповідалися на наукових конференціях: VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 17-18 квітня 2024 року та на науково-практичній конференції здобувачів освіти на секції кафедри обліку та аудиту в ОНТУ в 2024 р.;

– пройшли апробацію з напряму дослідження наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри обліку та аудиту ОНТУ доповідалися на науковому колоквіумі 18.04.2024 р. на тему «Теоретичні та

практичні аспекти проведення зовнішнього та внутрішнього аудиту діяльності суб'єктів національної економіки, інструменти аналізу їх діяльності та забезпечення розвитку».

Загальна структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи становить 100 стор., містить 27 табл., 5 рис., 4 додатки, список використаних джерел з 50 найменувань.

1. МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність і класифікація власного капіталу в нормативних документах та наукових публікаціях

Сутності економічної категорії «капітал» та його класифікації, потребують теоретичного та практичного дослідження, аналізу оцінки ефективності кругообігу капіталу підприємства, та потребують додаткових досліджень.

Бланк І.О. визначає «капітал – накопичений шляхом збереження запас економічних благ у формі грошових коштів та реальних капітальних товарів, що вкладається його власниками в економічний процес як інвестиційний ресурс і фактор виробництва з метою отримання доходу» [7, с. 12]. Дійсно, у процесі свого кругообігу капітал має здатність перетворюватися з однієї форми в іншу, а діяльність підприємства починається з певної суми грошових коштів (грошова форма), які вкладаються у визначену кількість ресурсів для виробництва або товари для продажу (виробнича форма). Результатом виробництва є перехід капіталу з виробничої форми у товарну, а на стадії реалізації капітал з товарної форми знову переходить у грошову.

Де які вчені та фахівці розглядшають сутність капіталу на мікроекономічному рівні – на рівні підприємства, та виділяють напрями визначення сутності такої економічної категорії [8]:

1. Капітал – джерело доходу.
2. Капітал – накопичена цінність.
3. Капітал – інвестиційний ресурс.
4. Капітал – фактор виробництва.

Дослідження показало, що на мікроекономічному рівні капітал – «це всі фінансово-економічні ресурси суб'єкта господарювання, втілені в його майно

(активи) матеріального і нематеріального характеру, незалежно від джерел їх набуття, яке використовується для його розширеного відтворення з метою отримання доходу або продовженої вартості капіталу». У процесі здійснення підприємством фінансово-господарської діяльності капітал використовується саме як інвестиційний та виробничий ресурс та є носієм чинників ризику та ліквідності, а також носієм аналітичної інформації з метою управління підприємством на основі кругообігу капіталу [9, с. 34].

Класифікація капіталу розглядається науковцями та фахівцями з різних напрямів. Так, Поддєрьогін А.М. та інші вчені [10, с. 10], які виділяють джерела формування капіталу:

- власні та прирівняні до них кошти;
- кошти, що мобілізуються на фінансовому ринку;
- кошти, що надходять внаслідок перерозподілу.

На нашу думку, Бланком І.О. [7, с. 213-214] наводить більш розгорнуту класифікацію капіталу підприємства з метою ефективного управління:

- за належністю підприємству: власний, позиковий;
- за цілями використання: продуктивний, позичковий, спекулятивний;
- за формами інвестування: у фінансовій формі, в матеріальній формі, в нематеріальній формі;
- за об'єктом інвестування: основний, оборотний;
- за формою знаходження в процесі кругообігу: в грошовій, виробничій, товарній;
- за формами власності: приватний, державний;
- за організаційно-правовими формами діяльності: акціонерний, пайовий, індивідуальний тощо;
- за характером використання в господарському процесі: працюючий, непрацюючий («мертвий»);

– за характером використання власниками: споживаний («проїдаємий»), капітал, що накопичується (реінвестується);

– за джерелами залучення: національний (вітчизняний), іноземний.

Дослідження показало [12], що власний капітал підприємства – основне джерело формування прибутку і доходів його власників як у поточному, так і в перспективному періоді, його розмір та динаміка змін характеризують рівень ефективності господарської діяльності. Капітал є однією з економічних категорій, сутність якої досліджується економічною наукою уже довготривалий час, однак нового значення поняття отримало лише в умовах ринкових відносин (див. табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Тлумачення поняття «власний капітал» у законодавстві сучасній науковій літературі*

Автор, джерело	Визначення
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Власний капітал являє собою частину в активах підприємства, що залишається після вирахування зобов'язань
Ван Хорн Дж. К., Вахович Джон М.	Власний (акціонерний) капітал – загальна сума активів за вирахуванням загальної суми зобов'язань, або, іншими словами, балансова вартість простих акцій фірми по номіналу плюс додатково оплачений капітал і нерозподілений прибуток
Бланк І.Ою	Власний капітал – фінансові засоби окремого суб'єкта господарювання, що належать йому на правах власності й використовуються для формування певної частини його активів
Грачева Р. Є.	Власний капітал – це втілені в чистих активах засоби підприємства, початково вкладені його засновниками чи учасниками, а також накопичені (втрачені) в процесі діяльності його фінансові результати – прибутки і збитки, отримані (понесені) за весь час існування підприємства
Бондасов О. В.	Власний капітал – це частина економічних цінностей, сформованих підприємством з початку його економічної діяльності, вільна від домагань третіх осіб, які не є власниками товариства, та яка використовується товариством з метою отримання доходу
Сопко В. В.	Власний капітал – це власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними (засновниками) на підприємстві з уже оподаткованого прибутку

*Складено на підставі джерела [12].

Дослідження показало, що в сучасних умовах нестабільної ринкової ситуації та кризових явищ на фінансовому ринку, чим більше власний капітал, тим вища конкурентоспроможність та надійніше його фінансове становище. Власний капітал виступає гарантією захищеності прав власників підприємства [13].

Бухгалтерський підхід має об'єктивний характер, в основі якого лежить положення бухгалтерського обліку відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1) [3]. Дослідження показало[3], що власний капітал визначається як частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Загалом як в економічній літературі, так і в нормативно-правових базах наводяться різні визначення власного капіталу. Узагальнюючи їх можна сказати, що власний капітал – це власні джерела фінансування підприємства, сформовані за рахунок вкладень засновників (учасників) (внесених без визначеного терміну повернення), а також ресурсів (засобів) отриманих у процесі діяльності підприємства (як у результаті власної діяльності, так і безоплатно).

Дослідження показало, що на величину власного капіталу впливають [18] (рис. 1.1):

- інвестиції, які збільшують активи за рахунок додаткових коштів власника підприємства;
- вилучення коштів власниками підприємства, що зменшує активи підприємства;
- доходи, які призводять до зростання власного капіталу;
- витрати, які зменшують величину власного капіталу.

Рис. 1.1 – Шляхи змін показників власного капіталу*

* Джерело [18]

Абсолютна та відносна величини власного капіталу залежать від фінансових можливостей підприємства та обраної ним політики щодо його структури. Фінансування діяльності підприємства за рахунок власного капіталу є альтернативою до залучення позичкових коштів. Основні переваги і недоліки фінансування за рахунок власного капіталу пояснюються з огляду на його функції [19].

Основними функціями власного капіталу, на думку вчених [9] є:

1. Функція заснування та введення в дію підприємства. Власний капітал у частині зареєстрованого є фінансовою основою для запуску в дію нового суб'єкта господарювання.

2. Функція відповідальності та гарантії. Як уже було зазначено, зареєстрований капітал є свого роду кредитним забезпеченням для кредиторів підприємства. Власному капіталу в пасиві відповідають чисті активи в активній стороні балансу. Чим більший власний капітал підприємства, зокрема зареєстрований капітал, тим більших збитків може зазнати підприємство без загрози інтересам кредиторів, отже, тим вищою є його кредитоспроможність.

3. Захисна функція. У той час, як попередня функція характеризує значення власного капіталу та зареєстрованого капіталу для кредиторів, захисна функція показує, яке значення має власний капітал для власників. Чим більший власний капітал, тим краще захищеним є підприємство від впливу загрозливих

для його існування факторів, оскільки саме за рахунок власного капіталу можуть покриватися збитки підприємства. Якщо в результаті збиткової діяльності відбувається перманентне зменшення власного та зареєстрованого капіталу, то підприємство може опинитися на межі банкрутства.

4. Функція фінансування та забезпечення ліквідності. Внесками у власний капітал, разом зі спорудами, обладнанням, цінними паперами та іншими матеріальними цінностями, можуть бути грошові кошти. Вони можуть використовуватися для фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємства, а також для погашення заборгованості по позичках. Це, у свою чергу, підвищує ліквідність підприємства з одного боку та потенціал довгострокового фінансування – з іншого.

5. База для нарахування дивідендів і розподілу майна. Одержаний протягом року прибуток або розподіляється та виплачується власникам корпоративних прав у вигляді дивідендів, або тезаврується (спрямовується на збільшення зареєстрованого чи резервного капіталу). Нарахування дивідендів, як правило, здійснюється за встановленою ставкою відповідно до частки акціонера (пайовика) в зареєстрованому капіталі. Аналогічним чином відбувається розподіл майна підприємства у разі його ліквідації чи реорганізації.

6. Функція управління та контролю. Згідно із законодавством власники підприємства можуть брати участь в управлінні ним. Найвищим органом управління підприємством є збори акціонерів, які призначають керівні органи та ревізійну комісію. Фактичний контроль над підприємством здійснює власник контрольного пакета його корпоративних прав. Володіння контрольним пакетом дає можливість проводити власну стратегічну політику розвитку підприємства, формувати дивідендну політику, контролювати кадрові питання. Таким чином, зареєстрований капітал забезпечує право на управління виробничими факторами та майном підприємства.

7. Рекламна (репрезентативна) функція. Солідний зареєстрований капітал (власний капітал) підприємства створює підґрунтя для довіри до нього не

тільки з боку інвесторів, а й з боку постачальників факторів виробництва і споживачів готової продукції. Крім того, підприємству із солідним власним капіталом набагато легше залучити кваліфікований персонал.

На величину власного капіталу суттєво впливають складові облікової політики підприємства, що стосуються обраних принципів, методів і процедур для визнання та оцінки елементів та статей балансу, зокрема його активів та зобов'язань. Для кожної складової власного капіталу у бухгалтерському обліку планом рахунків виділено окремий рахунок з відповідною назвою. З точки зору бухгалтерського обліку, виділяють три основні джерела отримання власного капіталу [16]:

- внески засновників;
- нерозподілений прибуток;
- безоплатно одержані активи та суми дооцінки необоротних активів.

Такі джерела власного капіталу й складають загальну базову структуру капіталу будь-якого підприємства.

Дослідження інших вчених показують [29, с.81], що, залежно від джерела формування у власному капіталі виділяє дві групи вкладений та накопичений капітал. Дані види розшифровуються таким чином:

- вкладений капітал – це капітал, сформований за рахунок внесків власників підприємства, а також внаслідок конвертування боргових зобов'язань підприємства в акції або частки (паї);
- накопичений капітал – це капітал, сформований внаслідок господарської діяльності підприємства.

Різноманітність факторів, які впливають на структуру власного капіталу, спричинила наявність в економічній літературі великої кількості напрямків класифікації власного капіталу підприємства. З урахуванням міжнародної практики ведення бухгалтерського обліку власний капітал структурується [20, с. 45]:

1. Капітал власників – це сума капіталу внесеного засновниками. Ця сума складається з двох частин: зареєстрований – сума власного капіталу згідно з

установчими документами за вирахуванням неоплаченого та вилученого капіталу; незареєстрований, тобто додатково вкладений засновниками – це результат від продажу акцій власної емісії або додаткові внески засновників на збільшення зареєстрованого капіталу підприємства після прийняття рішення про таке збільшення, але до державної реєстрації цих змін тощо.

2. Капітал, створений у процесі діяльності, тобто отриманий у результаті діяльності суб'єкта, (окрім результату від продажу акцій власної емісії) – це сума резервного капіталу та нерозподіленого прибутку або мінус непокриті збитки.

3. Інший додатковий, не вкладений власниками капітал формується за рахунок безоплатно отриманого майна, індексації майна тощо. Крім того, до власного капіталу належать відокремлені від нього складові: страхові резерви; цільове фінансування і цільові надходження; забезпечення майбутніх витрат і платежів.

Дослідження показало[19], що з фінансово-економічної точки зору на основі мінливості можна розділити постійні та змінні складові власного капіталу. Постійним є зареєстрований капітал, що відображається в балансі в постійному розмірі та залишається незмінним до рішення загальних зборів товариства про його збільшення чи зменшення. Саме необхідність обов'язкового рішення загальних зборів щодо його зміни дає можливість визнавати його (умовно) постійним. Іншу частину складає перемінна складова власного капіталу, яка звичайно змінюється із року в рік та до якої відносять резервні капітали та фінансові результати господарської діяльності. За ступенем прозорості для зовнішніх користувачів власний капітал можна поділити на номінальний, який відповідає вартості розподілених серед власників майнових часток, та розрахунковий. Якщо до номінального капіталу додати інші змінні частини, такі, як додатковий та резервний капітали, резерви, сформовані за рахунок прибутку та фінансові результати за звітний період, отримаємо розрахунковий власний капітал [19].

Ф.Ф. Бутинець приводить класифікацію власного капіталу за формою та

рівнем відповідальності [16, с. 830]:

1. За формою:

– інвестований капітал – сума простих і привілейованих акцій за їх номінальною вартістю;

– додатково вкладений капітал;

– подарований капітал – безоплатно отримані активи, безповоротна допомога;

– нерозподілений прибуток – частина прибутку, отриманого внаслідок ефективної діяльності підприємства, яка не була розподілена між акціонерами, власниками, а реінвестована у підприємство.

2. За рівнем відповідальності:

– зареєстрований капітал – його сума визначена в установчих документах і підлягає обов'язковій реєстрації в Єдиному державному реєстрі підприємств, організацій;

– додатковий капітал – незареєстрований капітал, тобто додатково вкладений капітал;

– резервний капітал;

– нерозподілений прибуток тощо.

Відповідно до нормативних документів з бухгалтерського обліку Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», власний капітал структурується з метою його обліку та відображення у фінансової звітності на [3]: зареєстрований (пайовий) капітал, капітал у дооцінках, додатковий капітал; резервний капітал; нерозподілений прибуток (непокритий збиток); неоплачений капітал; вилучений капітал.

На нашу думку, з метою ведення бухгалтерського обліку, необхідно класифікувати власний капітал, відповідно до НП(С)БО 1 (див. рис. 1.2) [3]:

1. Зареєстрований (пайовий) капітал:

– зареєстрований капітал;

– пайовий капітал;

- неоплачений капітал (корегує);
 - вилучений капітал (корегує).
2. Накопичений капітал:
- додатково одержаний капітал, тобто:
 - додатково вкладений капітал засновниками;
 - капітал, сформований за рахунок безоплатно одержаних активів;
 - капітал, сформований за рахунок переоцінок активів;
 - реінвестований капітал, тобто:
 - нерозподілений прибуток (непокриті збитки);
 - резервний капітал.

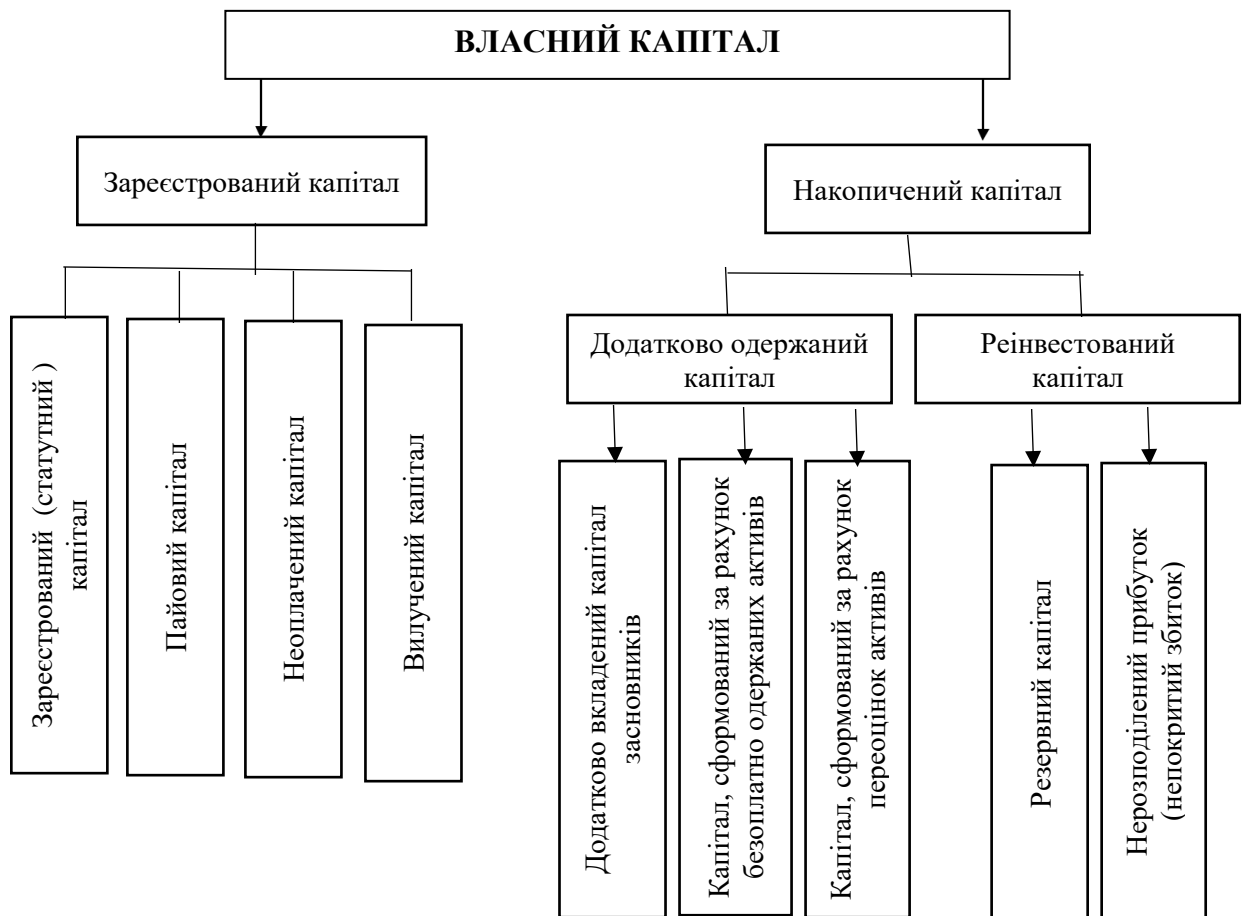

Рис. 1.2 – Підхід до формування структури власного капіталу*

*Складено автором на підставі джерел [3, 7, 16]

Відповідно до НП(С)БО 1 власний капітал структурується нза

елементами [3]:

1. Зареєстрований (статутний) капітал – це організаційно-правова форма капіталу, величина якого визначається установчими документами господарюючого суб'єкта згідно з чинним законодавством. Це сукупність внесків засновників в майно, виражених у грошовому вимірнику, при створенні підприємства для забезпечення його статутної діяльності. Законодавство України передбачає мінімальні обсяги статутних капіталів, нижче від яких державна реєстрація підприємства не допускається.

2. Пайовий капітал – вид капіталу використовують кредитні спілки, підприємства споживчої кооперації та інші колективні підприємства, у яких в установчих документах фіксуються внески засновників у вигляді паїв, пайових внесків. Пайовий капітал складається з суми пайових внесків усіх членів спілки, як індивідуальних так і колективних.

3. Неоплачений капітал – вид капіталу притаманний тим підприємствам, у яких є в наявності статутний або пайовий капітал. Він виникає завдяки тому, що згідно законодавства підприємство може розпочати свою діяльність маючи в наявності не повністю сформованими вказані види капіталу. Цей вид капіталу являє собою суму боргових вимог до засновників стосовно внесків до статутного капіталу.

4. Вилучений капітал – це фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених акціонерним товариством у його учасників. Цей вид капіталу притаманний корпоративним підприємствам. Акціонерне товариство має право викупити в акціонера оплачені ним акції. Акції викупуваються з метою їх наступного анулювання або перепродажу, чи поширення серед інших осіб. Вилучений капітал являє собою фактичну собівартість викуплених акцій власної емісії. Викуплені акції мають бути реалізовані чи анульовані протягом року. В цей період розподіл прибутку акціонерного товариства здійснюється без врахування викуплених власних акцій.

Друга група елементів власного капіталу, накопичений капітал, формується внаслідок діяльності підприємства:

1. Капітал у дооцінках узагальнює інформацію про дооцінки об'єктів основних засобів і нематеріальних активів, уцінки таких об'єктів в межах сум раніше проведених дооцінок.

2. Додатковий капітал складається із емісійного доходу, тобто доходу одержаного від розміщення акцій власної емісії за цінами, які перевищують номінальну вартість дооцінки активів; безоплатного одержання необоротних активів; іншого додаткового капіталу.

3. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – це чистий фінансовий результат діяльності підприємства після виплати доходів власникам та формування резервного капіталу.

Резервний капітал є невід'ємним елементом власного капіталу, який формується для використання та покриття збитків і пов'язаних з ними зобов'язань та захистить підприємство від банкрутства в умовах економічної кризи, спаду виробництва та реалізації продукції [3].

1.2. Фінансовий облік власного капіталу підприємства

Відповідно до Інструкції «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», від 30.11.99 №1019 (зі змінами) [5] та Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 №291 зі змінами [6], для відображення процесу формування та операцій з капіталом призначений 4 клас Плану рахунків бухгалтерського обліку «Власний капітал та забезпечення зобов'язань».

Операції пов'язані із формуванням зареєстрованого капіталу відображаються з використанням рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал». Даний рахунок використовується для обліку й узагальнення інформації про стан та рух зареєстрованого (статутного), іншого зареєстрованого капіталу підприємства, його пайового капіталу відповідно до

законодавства й установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого (статутного) капіталу [14].

Рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал містить такі субрахунки [5,6]:

– 401 «Зареєстрований капітал» – відображається зареєстрованого (статутного) капітал господарських товариств, державних і комунальних підприємств. Сальдо на цьому субрахунку повинно відповідати розміру зареєстрованого капіталу, який зафіксовано в установчих документах підприємства. Аналітичний облік зареєстрованого капіталу ведеться за видами капіталу за кожним засновником, учасником, акціонером тощо;

– 402 «Пайовий капітал» – відображається і узагальнюється інформація про суми пайових внесків членів споживчого товариства, колективного сільськогосподарського підприємства, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами;

– 403 «Інший зареєстрований капітал» – відображається зареєстрований капітал інших підприємств, зокрема приватних підприємств, формування якого передбачено в установчих документах;

– 404 «Внески до незареєстрованого зареєстрованого (статутного) капіталу» відображаються внески, які надходять для формування зареєстрованого капіталу, зокрема акціонерного товариства, після його оголошення і до реєстрації відповідних змін до установчих документів.

На субрахунок 404 відображається сума внесеного незареєстрованого статутного капіталу. Згідно Закону України «Про акціонерні товариства» рішення про зміну розміру зареєстрованого (вкладеного) капіталу товариства набирає чинності з дня внесення таких змін до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців [5]. Окрім того, якщо підприємству відмовлено у реєстрації такого зареєстрованого (статутного) капіталу, він підлягає поверненню власникам. Тому суму незареєстрованого капіталу нелогічно відносити до зареєстрованого капіталу і відображати на рахунок 40

«Зареєстрований (пайовий) капітал». Такі внески доцільно відображати на субрахунку 401 «Зареєстрований капітал» лише після реєстрації, а до того варто обліковувати їх як додаткові внески засновників на добровільних засадах з метою забезпечення розвитку підприємства, тобто у складі іншого вкладеного капіталу на субрахунку 422 «Інший вкладений капітал» [14].

Облік зареєстрованого капіталу в Україні регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [1], «Національним положення (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [3], Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [6], Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [5] тощо.

Особливості організації обліку зареєстрованого капіталу відображені на рис. 1.3 [13].

При відображенні операцій зі збільшення зареєстрованого капіталу шляхом додаткових внесків коштами, запасами, необоротними активами кореспонденції рахунків будуть такими самими, як і при формуванні зареєстрованого капіталу (див. табл. А.1 Додатку А).

При зменшенні зареєстрованого капіталу, здійснюваному для збільшення додаткового капіталу, а також для покриття збитків діяльності (тобто в цих випадках відбувається перегрупування засобів у структурі власного капіталу) кореспонденції рахунків з відображення витрат на зменшення зареєстрованого капіталу залишаються такими самими, як зазначено вище. Проте безпосереднє зменшення зареєстрованого капіталу в даному випадку відображається такою кореспонденцією рахунків: дебет рахунку 401 – кредит субрахунку 425 «Інший додатковий капітал» (див. табл. А.2 Додатку А) [21].

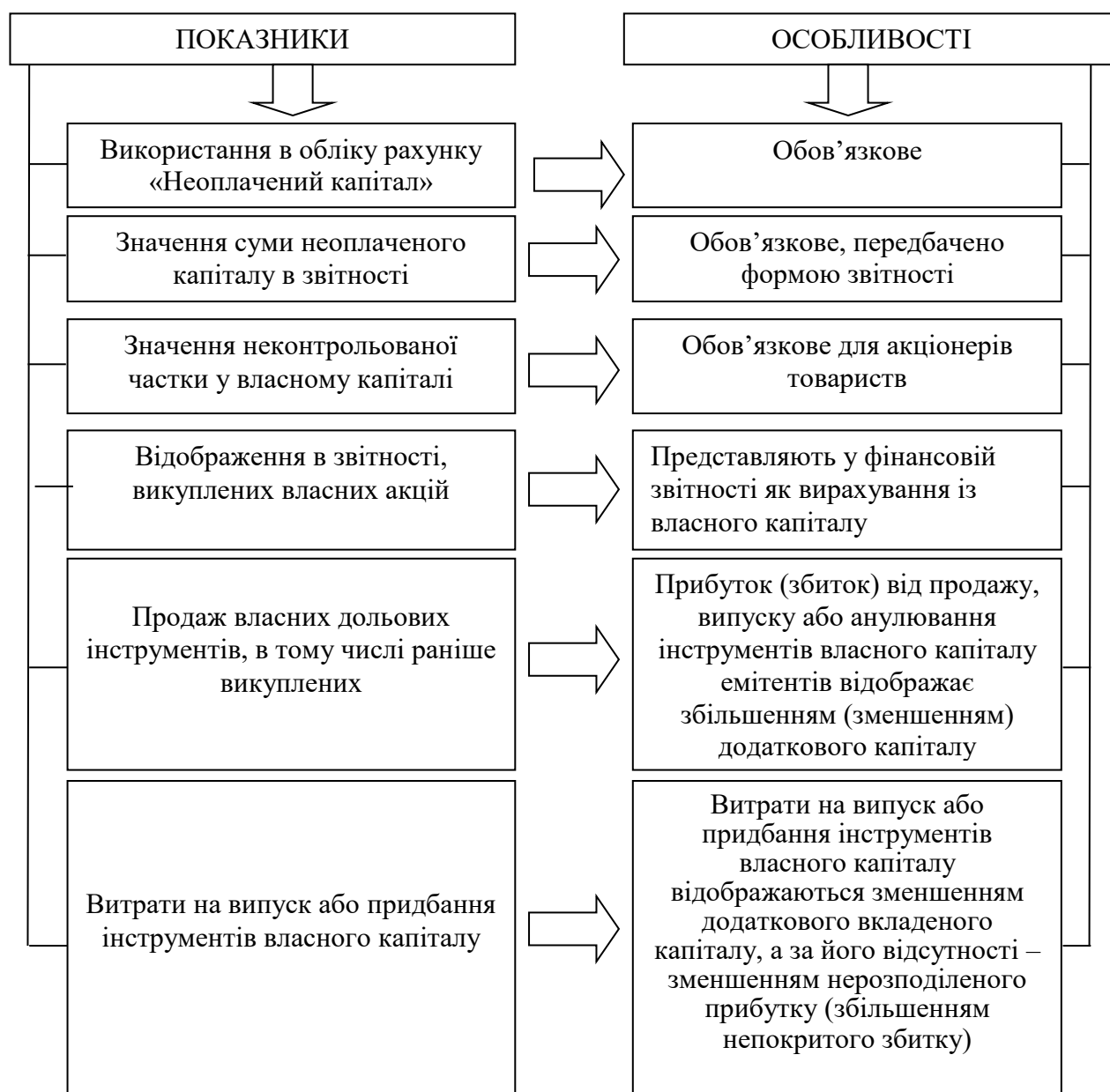

Рис. 1.3 – Особливості організації обліку зареєстрованого капіталу за

НП(С)БО 1*

*Джерело [13]

Акціонерні товариства мають свої особливості при формуванні та зміні зареєстрованого капіталу. Формування зареєстрованого капіталу акціонерного товариства здійснюється шляхом випуску певної кількості акцій рівною номінальною вартістю. Крім того, при відображенні операцій з емісії акцій слід врахувати, що відповідно до п. 25 П(С)БО 13 витрати на їх придбання як інструментів власного капіталу відображаються зменшенням додаткового

вкладеного капіталу, а за його відсутності – зменшенням нерозподіленого прибутку (збільшенням непокритого збитку). Причому до таких витрат включаються лише витрати на оплату послуг сторонніх організацій з операцій, у результаті яких відбувається зміна розміру власного капіталу підприємства [22].

Дослідження показало [22], фіксування інформації про формування зареєстрованого капіталу акціонерні товариства використовують типові та самостійно розроблені форми первинних документів: виписки банку, прибуткові касові ордери, акти приймання-передачі основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, накладні, бухгалтерські довідки, засновницький опис майна, акти оцінки майна суб'єктів оціночної діяльності та інші.

Від організації аналітичного обліку зареєстрованого капіталу на підприємстві залежить правильність визначення частки кожного власника (учасника). Організація аналітичного обліку зареєстрованого капіталу відбувається за видами капіталу по кожному засновнику, акціонеру залежно від особливостей формування й розміру капіталу кожного конкретного підприємства. Робочим планом рахунків слід передбачити таку деталізацію (субрахунки першого, другого порядку, аналітичні рахунки), яка б забезпечувала оперативну інформацію про склад зареєстрованого капіталу підприємства [16].

Одним з основних моментів організації обліку на будь-якій ділянці є формування відповідних записів у документі про облікову політику. Стосовно організації обліку зареєстрованого капіталу доцільним буде описати в наказі про облікову політику [16]:

- номенклатуру робочих бухгалтерських рахунків, а також побудову аналітичних рахунків з обліку зареєстрованого капіталу;
- порядок збільшення та зменшення зареєстрованого капіталу;
- встановлення порядку визначення складу учасників;
- підхід до оцінки не грошових внесків до зареєстрованого капіталу;

– форми первинних документів щодо підтвердження інформації про формування та рух зареєстрованого капіталу.

Формування зареєстрованого капіталу є обов'язковою умовою при створенні акціонерних товариств, оскільки їх установчі документи повинні закріплювати його розмір, склад, частки учасників, порядок формування та зміни тощо [22].

Ще одним з видів зареєстрованого капіталу є пайовий капітал. На облік пайового капіталу впливає його спосіб формування – у вигляді грошових коштів чи майна фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у підприємстві для здійснення його господарсько-фінансової діяльності. Особливістю пайового капіталу є те, що його розмір не реєструється у статуті суб'єкта господарювання, тому нові внески чи їх вилучення не вимагають перереєстрації статуту в органах державної влади. У зв'язку з цим пайовий капітал формується в міру фактичної передачі пайовиками своїх внесків. Зокрема, при передачі внесків у грошовій формі дебетуються рахунки 30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках» та кредитується субрахунок 402 «Пайовий капітал». В свою чергу, при виході учасника робиться обернене проведення: Д-т 402 К-т 30, 31 [12].

Єдиної законодавчої бази формування, руху та обліку пайового капіталу не існує. А тому кожний суб'єкт господарювання при вирішенні таких питань керується нормами спеціального законодавства і власного статуту. Капітал завжди є необхідною умовою діяльності – від моменту створення суб'єкта господарювання до його ліквідації або реорганізації, а тому важливою характеристикою будь-якого підприємства є ефективність його управління капіталом. Однією із складових власного капіталу є капітал у дооцінках, який формується з сум дооцінок основних засобів, нематеріальних активів, фінансових інструментів, інших необоротних активів [12].

Для обліку капіталу у дооцінках використовується рахунок 41 «Капітал у дооцінках», на якому здійснюється облік та узагальнення інформації про дооцінку (уцінку) необоротних активів і фінансових інструментів, які

відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу і розкриваються у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) [5].

Рахунок 41 «Капітал у дооцінках» містить такі субрахунки [6]:

- 411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів»;
- 412 «Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів»;
- 413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів»;
- 414 «Інший капітал у дооцінках».

Для обліку додаткового капіталу використовується рахунок 42 «Додатковий капітал», на якому здійснюється узагальнення інформації про суми перевищення реалізації випущених акцій над номінальною вартістю; суми накопичених курсових різниць при переоцінці неоплаченого капіталу; вартість безкоштовно отриманих підприємством необоротних активів тощо [5].

Рахунок 42 «Додатковий капітал» має такі субрахунки [6]:

- 421 «Емісійний дохід»;
- 422 «Інший вкладений капітал»;
- 423 «Накопичені курсові різниці»;
- 424 «Безоплатно одержані необоротні активи»;
- 425 «Інший додатковий капітал».

За кредитом рахунку 42 «Додатковий капітал» відображається збільшення додаткового капіталу, за дебетом відповідно його зменшення. Коригуючими видами власного капіталу є вилучений капітал та неоплачений капітал.

У складі вилученого капіталу обліковуються викуплені у засновників та учасників власні акції (частки, паї) з метою їх перепродажу, анулювання (зменшення статутного капіталу тощо). Для обліку вилученого капіталу використовується рахунок 45 «Вилучений капітал» в розрізі таких субрахунків [12]: 451 «Вилучені акції», 452 «Вилучені вклади й паї», 453 «Інший вилучений капітал». За дебетом рахунку 45 відображається фактична собівартість акцій власної емісії часток викуплених господарчим товариством у його учасників, за кредитом – вартість анульованих або перепроданих акцій та часток.

Аналітичний облік вилученого капіталу ведеться за видами викуплених акцій (внесків, паїв). Викуплені акції в обліку відображаються за ціною придбання. Викуплені акції можуть бути реалізовані або анульовані протягом року та становлять складову вилученого капіталу.

Згідно з чинним законодавством акціонери (учасники, власники) можуть придбати викуплені акції за грошові кошти, а також передати товариству в рахунок їх оплати основні засоби (будинки, устаткування, обчислювальну техніку і нематеріальні активи), виробничі запаси, цінні папери і т. п. Основні та оборотні активи, передані в натуральній формі в рахунок оплати акцій (частки в капіталі) оцінюються за домовленістю. У випадку анулювання акцій зменшується статутний капітал. Неоплачений капітал формується з сум заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Для узагальнення інформації про зміни в складі неоплаченого капіталу застосовується рахунок 46 «Неоплачений капітал». За дебетом рахунку відображається заборгованість засновників (учасників) підприємства за внесками до зареєстрованого капіталу, за кредитом – погашення заборгованості за внесками до статутного капіталу. Аналітичний облік неоплаченого капіталу ведеться за видами розміщених неоплачених акцій (для акціонерних товариств) і за кожним засновником (учасником) товариства [23].

Значення показника капіталу як одного з факторів виробництва важко переоцінити, адже будь-яке функціонування підприємства розпочинається інвестування певних ресурсів з метою здійснення статутної діяльності. Такими ресурсами можуть бути як власні, так і залучені зі сторони джерела, що відповідають власному та залученому капіталу. Дослідження даних показників дозволяє оцінити поточний і перспективний фінансовий стан організації; виявити доступні джерела коштів та оцінити раціональні способи їх мобілізації; спрогнозувати становище підприємства на ринку капіталів. Власний капітал – це основний ризиковий капітал, власність підприємства, який не дає гарантованого права на прибуток, дивіденди. Щодо нього не встановлено чіткого графіка повернення коштів учасникам, інвесторам. До того ж часткова

або повна втрата інвестованого в підприємство капіталу не призводить до юридичної відповідальності останнього перед власниками, засновниками [24].

Інформація про складові власного капіталу розкривається в усіх чинних формах фінансової звітності з різним ступенем деталізації. Основними формами звітності, що використовуються для відображення капіталу в Україні, є форма 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» і форма 4 «Звіт про власний капітал» [3, 16].

Облікова інформація відображає фактичне значення показників, що характеризують стан і рух окремих елементів власного капіталу за певний період. Вона включає дані синтетичного обліку (Головна книга, Журнал 7 за кредитом рахунків 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49), аналітичного обліку (Відомість 7.1 до рахунків 42 та Відомість 7.2 до рахунків 44), фінансової звітності (Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати, Звіт про власний капітал, Примітки до фінансової звітності), управлінської (внутрішньої) звітності й податкової звітності [16].

Розглядаючи структуру власного капіталу, неможна обмежуватися тільки описом його елементів, а доцільно провести аналіз стану активів підприємства, оскільки власний капітал – це не що інше, як абстрактна вартість майна підприємства. З Балансу не бачимо, в яких саме активах втілений власний капітал: внутрішнього зв'язку між окремими статтями активу й капіталу немає. Взаємозв'язок між активами і капіталом простежується лише у підсумковому рядку Балансу [24].

У Звіті про власний капітал, то там відображається не тільки структура власного капіталу, але й вже й зазначені і деталізовані фактори, які вплинули протягом звітного періоду на його величину. При будь-якій зміні у власному капіталі повинен бути проведений детальний аналіз власниками підприємства(державними органами, інвесторами, кредиторами) для прийняття відповідних рішень. Важлива є не тільки інформація про зміни, а також про їх джерела [24].

Примітки до фінансової звітності відображають елементи власного

капіталу(окрім зареєстрованого), їх умови використання та призначення. Фінансова звітність підприємства побудована таким чином, що відображає об'єкти за фактичною вартістю, не враховуючи впливу інфляції. Як наслідок, користувачі не отримують даних про реальну величину власного капіталу, а сам капітал може безконтрольно витрачатися, що призводить до зниження ефективності інвестованих у компанію коштів. Детальніша інформація про власний капітал зацікавить й зовнішніх користувачів фінансової звітності, в першу чергу інвесторів. Тому у пояснювальній записці до фінансової звітності доцільно розмістити інформацію про власний капітал в розрізі стадій формування капіталу і видів акцій, за участю в капіталі акціонерів, за способом розміщення акцій, за ступенем консолідації капіталу [24].

Перший розділ пасиву Балансу «Власний капітал» надає таку інформацію [3, 12]:

1) У рядку 1400 «Зареєстрований (пайовий) капітал» наводиться зафіксоване в установчих документах значення зареєстрованого капіталу, а підприємства, для яких не передбачена фіксована сума такого капіталу, відображають фактичний внесок власників у господарську діяльність підприємств у вигляді пайових внесків;

2) у рядку 1405 «Капітал у дооцінках», необхідно відображати суму дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів, зменшену на уцінку таких об'єктів у межах сум раніше проведених дооцінок;

3) у рядку 1410 «Додатковий капітал» наводиться інформація про емісійний дохід (сума, на яку вартість продажу акцій власної емісії перевищує їх номінальну вартість), вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками понад зареєстрований капітал, накопичені курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу, та інші складові додаткового капіталу;

4) в рядку 1415 «Резервний капітал» наводиться сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства;

5) у рядку 1420 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» відображається або сума нерозподіленого прибутку, або сума непокритого збитку. Сума непокритого збитку наводиться в дужках та вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

6) у рядку 1425 «Неоплачений капітал» відображається сума заборгованості власників (учасників) за внесками до зареєстрованого капіталу. Дана сума наводиться в дужках і вираховується при визначенні підсумку власного капіталу;

7) у 1430 «Вилучений капітал» відображається фактична собівартість акцій власної емісії або часток викуплених підприємством у його учасників. Сума вилученого капіталу наводиться в дужках і підлягає вирахуванню при визначенні підсумку власного капіталу;

Інформація про капітал підприємства розкривається також у звітній формі 4 «Звіт про власний капітал».

Метою складання цього звіту є докладне пояснення усіх змін, що сталися у власному капіталі підприємства за звітний рік.

Звіт про власний капітал тісно пов'язаний з Балансом, оскільки інформація про залишки капіталу в розрізі окремих його видів на початок і кінець року повинна відповідати даним I розділу пасиву Балансу. Звіт про власний капітал містить значно більше інформації про капіталу, ніж Баланс. Окремим блоком показників у ньому відображається коригування залишків капіталу на початок року, на кінець року. У статтях «Зміна облікової політики», «Виправлення помилок» та «Інші зміни» відображаються суми коригувань [3, 26].

Дані про залишки за окремими складовими власного капіталу на початок року переносяться з відповідних рядків першого розділу пасиву Балансу «Власний капітал». Подальше заповнення звіту здійснюється за шаховим

принципом, згідно з яким на перетині відповідних граф і рядків відображаються зміни складових власного капіталу за рахунок різних подій. Таке відображення операцій забезпечує відповідність складових власного капіталу на кінець року, наведених у Звіті про власний капітал, даним першого розділу пасиву Балансу «Власний капітал».

Звіт про власний капітал вирізняється значною аналітичністю та враховує усі коригування, пов'язані зі зміною облікової політики підприємства, виправленням помилок, будь-які інші зміни в обліку, що впливають на оцінку елементів (джерел) власного капіталу [26].

1.3. Методика аудиту власного капіталу підприємства

На нашу думку, більш детально методика аудиту наведена Л. Кулаковської та Ю. Пича [27]. Дослідження їх фахової праці показало [27, 109-125], що розпочинаючи роботу, аудитор на власний розсуд розбиває генеральну сукупність на підсукупності й ретельно проводить перевірку кожної. На думку фахівців [27], бажано таку перевірку розпочинати з аудиту установчих документів і власного капіталу.

Так, Аудит установчих документів і аудит власного капіталу не можуть досліджуватись окремо один від одного, тому що такий елемент власного капіталу, як статутний капітал, є основою будь-якого підприємства і фіксується в його установчих документах. В установчих документах можуть міститися дані й про інші елементи власного капіталу.

Аудит установчих документів передбачає ретельну перевірку юридичних підстав на право функціонування економічного суб'єкта у відповідності з чинним законодавством та підтвердження права власності юридичних і фізичних осіб. Аудит власного капіталу проводиться з метою підтвердження аудиторським висновком інформації про власний капітал, його структуру та зміни у власному капіталі, що сталися протягом звітного періоду. При

проведенні аудиту установчих документів і власного капіталу аудитор повинен виконати такі завдання [27]:

1. Визначити основні відомості про суб'єкт господарювання:

- повна назва;
- код за єдиним реєстром підприємницької діяльності;
- місцезнаходження;
- дата реєстрації;
- дати внесення змін до установчих документів;
- основні види діяльності;
- кількість засновників, їх частки в статутному капіталі.

2. Визначити структуру управління економічним суб'єктом і повноваження керівників усіх рівнів при прийнятті відповідних управлінських рішень.

3. Підтвердити своєчасність та повноту внесення часток до статутного капіталу.

4. Підтвердити адекватність методів оцінки часток, що вносяться засновниками до статутного капіталу в натуральній і нематеріальній формах. При перевірці керуватися П(С)БО 12, де зазначено, що майно має бути оцінено за справедливою вартістю.

5. В акціонерних товариствах підтвердити інформацію про:

- акції, на які здійснена передоплата;
 - загальну суму коштів, одержаних у ході передоплати на акції;
- акції у складі статутного капіталу за окремими типами і категоріями:
- а) кількість випущених акцій із зазначенням неоплаченої частини статутного капіталу;
 - б) номінальну вартість акцій, зміни протягом звітного періоду у кількості акцій, що перебувають в обігу;
 - в) права, привілеї та обмеження, пов'язані з акціями, в тому числі обмеження щодо розподілу дивідендів та повернення капіталу;

г) акції, що належать самому товариству, його дочірнім і асоційованим підприємствам;

г) перелік засновників і кількість акцій, якими вони володіють;

д) кількість акцій, які перебувають у власності членів виконавчого органу, та перелік осіб, частки яких у статутному фонді перевищують 5%;

е) акції, зарезервовані для випуску згідно з опціонами та іншими контрактами, із зазначенням їх термінів і сум;

– накопичену суму дивідендів, не сплачених за привілейованими акціями;

– суму, включену (або не включену) до складу зобов'язань, коли дивіденди були передбачені, але формально не затверджені.

6. В інших підприємствах підтвердити інформацію про:

– розподіл часток статутного капіталу між власниками;

– права, привілеї або обмеження щодо цих часток;

– зміни у складі часток власників у статутному капіталі.

7. Встановити структуру власного капіталу, проаналізувати зміни, які відбулися в структурі за декілька звітних періодів.

8. Підтвердити інформацію про залишки і зміни у власному капіталі, що відбулися протягом звітного періоду.

9. Дати оцінку системі внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку установчих документів і власного капіталу.

10. Підтвердити повноту, достовірність, об'єктивність і законність господарських операцій по власному капіталу, відображеному в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності.

11. Перевірити порядок розподілу прибутку, який залишається в розпорядженні економічного суб'єкта за результатами року після сплати обов'язкових платежів.

12. Перевірити правильність обчислення доходів засновників та акціонерів і утримання податку з доходів.

Перевірці піддають інформацію про власний капітал, яка відображена у фінансовій звітності, Головній книзі, реєстрах синтетичного й аналітичного

обліку, в первинних документах та інших джерелах інформації. Проте рамки аудиту установчих документів і власного капіталу не обмежуються лише інформацією, яку надають бухгалтерський облік і фінансова звітність. Із метою якісного проведення аудиту установчих документів і власного капіталу в обов'язковому порядку досліджуються такі документи [27]: статут суб'єкта господарювання; установчий договір; патент для суб'єктів малого підприємництва; протоколи зборів засновників; свідоцтво про державну реєстрацію; свідоцтво про реєстрацію в Міністерстві економіки для економічних суб'єктів за участю іноземного капіталу; документи, пов'язані з приватизацією та акціонуванням підприємств; документи, що підтверджують права власності засновників на майно, яке вноситься в оплату придбаних ними акцій при державній реєстрації товариства за участю державних чи муніципальних підприємств; свідоцтва про реєстрацію в органах статистики, Державної податкової адміністрації, Пенсійному фонді, у Фонді зайнятості, Фонді соціального страхування, в екологічних фондах; договори на банківське обслуговування; зареєстровані зміни до установчих документів; проспект емісії; реєстр акціонерів (для акціонерних товариств); протоколи річних зборів засновників, акціонерів; рішення Ради директорів або правління; накази і розпорядження виконавчої дирекції; ліцензії і дозволи на певні види діяльності; листування із засновниками та акціонерами; журнали реєстрації видачі довіреностей і повноважень при реєстрації, перереєстрації, ліквідації, реорганізації дій іншим особам (окрім керівника) суб'єкта господарювання; внутрішні положення; документи, які підтверджують внесення часток засновників до статутного капіталу в грошовій, натуральній, нематеріальній формах чи у вигляді цінних паперів (виписки банку, прибуткові касові ордери, акти оприбуткування майна, переданого в натуральній формі, як внесок до статутного капіталу); методики оцінки часток, що вносяться до статутного капіталу в натуральній і нематеріальній формах; звітність за початковий період діяльності суб'єкта господарювання після державної реєстрації; річна звітність; звітність на дату ліквідації чи реорганізації економічного суб'єкта [27].

Спираючись на завдання, поставлені перед аудитором, установлюють види робіт і процедури аудиту власного капіталу, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети. Перш ніж складати програму аудиту установчих документів і власного капіталу необхідно вивчити й оцінити систему внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку. Нижче запропоновано тест внутрішнього контролю установчих документів і власного капіталу [27].

При проведенні аудиту установчих документів і власного капіталу аудитор розподіляє всю сукупність інформації на підсукупності і приймає рішення за результатами оцінки системи внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку про метод організації перевірки (суцільний, вибірковий, аналітичний чи комбінований) і за обраним методом перевіряє кожен із підсукупностей. Шляхом проведення аудиту власного капіталу можуть бути встановлені порушення, типовими з яких є такі [27]:

- 1) кредитовий залишок по рахунку 40 не відповідає сумі статутного капіталу, затвердженого в установчих документах;
- 2) необґрунтоване збільшення статутного капіталу за рахунок завищення вартості матеріальних цінностей, нематеріальних активів, які вносяться до статутного капіталу;
- 3) невнесення чи неповне внесення засновниками часток до статутного капіталу;
- 4) несвоєчасне внесення змін до реєстру акціонерів;
- 5) несвоєчасне оформлення вибуття і приймання нових засновників, акціонерів;
- 6) невиплати дивідендів за привілейованими акціями;
- 7) неправильне визначення часток, які вносяться засновниками до статутного капіталу;
- 8) неправильне визначення часток, які підлягають вилученню засновниками зі статутного капіталу;
- 9) відсутні підтверджуючі документи по здійснених фінансово-господарських операціях;

- 10) недооформлені й прострочені документи;
- 11) необумовлене виправлення записів у документах без необхідних підстав;
- 12) відсутність оригіналів чи засвідчених у відповідності із законодавством копій документів;
- 13) фіктивні документи та операції;
- 14) невідображення здійснених операцій;
- 15) провадження діяльності без ліцензії;
- 16) неправильне обчислення податку на доходи (прибуток);
- 17) невиконання вимог нормативних документів;
- 18) інші відхилення від норм.

Виявлені помилки і факти шахрайства необхідно згрупувати з метою встановлення їх суттєвості (з урахуванням об'єданого ефекту) і підготовки підсумкової аудиторської документації [27].

За результатами проведеного аудиту аудитор готує інформацію про перевірену сукупність для внесення до Звіту клієнта та до Висновку аудитора, складає та надає підприємству аудиторський висновок [27].

Висновки до першого розділу

В результаті дослідження теоретичних основ фінансового обліку та методики аудиту власного капіталу підприємства, визначення сутності економічних категорій «капітал» і «власний капітал» підприємства, підходів до їх класифікації, можна відмітити:

1. Дослідження показало, що в економічній літературі немає єдиних підходів до визначення поняття та класифікації капіталу підприємства з метою ефективного управління ним та недостатньо уваги автори приділяють узгодженості функціонування різних його видів, тому подальші дослідження направлені на вивчення взаємозв'язків між основними видами капіталу, а зміни умов господарювання створюють передумови для постійного удосконалення даної проблематики.

2. Визначення поняття «власний капітал» відрізняється залежно від сфери застосування. Відповідно до економічної теорії «власний капітал» – це фінансові ресурси, що вкладаються в частину активів, відображені в пасиві балансу підприємства. Фінансові ресурси господарюючого суб'єкта – це кошти, що є у його розпорядженні. Вони використовуються на розвиток виробництва, невиробничої сфери, споживання, а також можуть залишатися у резерві. Фінансові ресурси, що використовуються на розвиток виробничо-торгового процесу – це капітал у грошовій формі.

3. Дослідження показало, що вчені виділяють три підходи до визначення сутності економічної категорії «власний капітал»:– бухгалтерський – «частина в активах підприємства, що залишається після вирахування зобов'язань»; правовий – «власні джерела фінансування підприємства, які без визначеного строку повернення внесені його засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку»; економічний – Загальна вартість засобів, фінансових коштів підприємства, які належать йому, на правах власності і використовуються ним для формування певної частини його чистих активів.

4. Бухгалтерський підхід має об'єктивний характер, в основі якого лежить положення бухгалтерського обліку відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1). Дослідження показало, що власний капітал визначається як частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Загалом як в економічній літературі, так і в нормативно-правових базах наводяться різні визначення власного капіталу. Узагальнюючи їх можна сказати, що власний капітал – це власні джерела фінансування підприємства, сформовані за рахунок вкладень засновників (учасників) (внесених без визначеного терміну повернення), а також ресурсів (засобів) отриманих у процесі діяльності підприємства (як у результаті власної діяльності, так і безоплатно). Розглянута класифікація власного капіталу відповідно до наукових публікацій та НП(С)БО 1.

5. Фінансовий облік власного капіталу підприємства та відображення у звітності ведеться відповідно до Національного ПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджені наказом Мінфіну від 07.02.2013 р. №73 зі змінами, Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», затверджений постановою Верховної Ради України від 16 липня 1999 р. № 996 станом на 16.11.2018 р. зі змінами, Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. № 291 зі змінами, Інструкцією «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», що затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. № 291 зі змінами, Закону України «Про акціонерні товариства», що затверджено Верховною Радою України від 17.09.2008 р. №514-VI, іншими нормативними та законодавчими документами, затвердженим Наказом «Про облікову політику підприємства». В розділі наведено фінансовий облік власного капіталу підприємства і відображення його у фінансової звітності, складена кореспонденція рахунків.

6. Досліджена методика аудиту власного капіталу підприємства, його нормативно-правова база, мета, завдання, етапи проведення, основні порушення, які аудитор може виявити під час проведення аудиту достовірності обліку власного капіталу та відображення у фінансової звітності підприємства. Розглянути робочі та підсумкові документи аудитора

2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»

2.1. Тенденції імпорту агропродовольчих товарів до України під час війни

Важливою складовою зовнішньої торгівлі держави, як показало наше дослідження [32] виступає імпорт товарів, завданням якого є забезпечення потреб народного господарства в продукції, що не виробляється або виробляється недостатній кількості та якості. Вискові дії впливають на характер зовнішньої торгівлі, в тому числі на імпорт товарів, що потребує досліджень на макро рівні та є актуальним напрямом в сучасних умовах в Україні.

Для проведення дослідження динаміки імпорту товарів до України розглянемо дані табл. 2.1 [32].

Таблиця 2.1 – Динаміка імпорту товарів до України в 2021-2023 рр.*

Найменування	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Динаміка		
				2022 р. у % до 2021р.	2023 р. у % до	
					2021 р.	2022 р.
1. Імпорт товарів, млн.дол	72843	55296	63562	75,9	87,3	114,9
2. Агропродовольчі товари, млн.дол	7747	6041	6954	78,0	89,8	115,1
3. Частка, %	10,6	10,9	10,9	х	х	х

*Розраховано за даними Державної служби статистики України [33]

Дані табл. 2.1 свідчать, що в товарному імпорті частка агропродовольчої продукції знаходиться в межах 10,6–10,9%. При цьому варто пам'ятати, що в товарному експорті частка цієї продукції за даними 2023 р. склала 60,8%. В період війни 2022-2023 рр. імпорт товарів скоротився в порівнянні з довоєнним 2021 р. Проте в 2023 р. в порівнянні з попереднім 2022 р. імпорт суттєво зріс й не тільки по усіх товарах, але й по агропродовольчих, що негативно вплинуло на торговельний баланс, тобто різницю між вартістю експорту і імпорту.

В торгівлі агропродовольчими товарами торговельне сальдо завжди позитивне, проте в 2023 р. воно скоротилося на 2304 млн.дол [33]. Наше

дослідження показало [32], що скорочення експорту скоротило сальдо на 1391 млн.дол (на 60,3%), а збільшення імпорту – зменшило сальдо на 913 млн.дол. (на 39,7%).

Аналіз імпорту агропродовольчих товарів в розрізі розділів товарів показує, по яких саме товарах мало місце зростання імпортних потоків та їх розмір (див. дані табл. 2.2) [32].

Таблиця 2.2 – Динаміка та структура імпорту агропродовольчих товарів до України в 2022-2023 рр.*

Розділи продукції відповідно до УКТЗД	2022 р.		2023 р.		Відхилення	
	млн.дол	%	млн.дол	%	млн.дол	%
I. Живі тварини і продукти тваринного походження	1175	19,4	1342	19,3	167	114,2
II. Продукти рослинного походження	1927	31,9	2113	30,4	186	109,7
III. Жири та олії рослинного та тваринного походження	294	4,9	247	3,5	-4,7	84,0
IV. Готові харчові продукти	2645	43,8	3252	46,8	607	122,9
Всього	6041	100,0	6954	100,0	913	115,1

*розраховано за даними Державної служби статистики України [1]

Наше дослідження показало [32], що серед продуктів тваринного походження найбільш імпортувалися продукти товарної групи 03 «Раки та ракоподібні», по яких приріст імпорту в 2023 р. у порівнянні з 2022 р. склав 176,1 млн.дол (+128,1% до 2022 р.). Серед продуктів рослинного походження найбільше зростання імпорту мало місце по продукції товарної групи 08 «Їстівні плоди та горіхи» (+149 млн.дол або 122,5%). В складі готових харчових продуктів, на які приходить 46,8% імпорту агропродовольчих товарів, високі темпи зростання мають місце по товарах усіх товарних груп (16-24), але особливе по таких, як [32, 33]:

- 17 «Цукор і кондитерські вироби з цукру» – приріст 30 млн.дол (темп зростання 143,0%);
- 18 «Какао та продукти з нього» – відповідно +97 млн.грн. та 139,5%;
- 20 «Продукти переробки овочів» – відповідно +63 млн.дол та 129,5%;
- 22 «Алкогольні і безалкогольні напої та оцет» – відповідно +229

млн.дол та 146,8%.

Агропродовольча продукція не відноситься до товарів критичного імпорту і зростання імпорту в умовах війни пояснюється відсутністю певних обмежень, які безумовно мають бути введені на цей період [32].

Проведене нами дослідження дозволяє зробити наступні висновки [32]:

1. Зростання імпорту негативно впливає на торгівельний баланс і означає не виправдані в даному випадку витрати іноземної валюти.

2. Для зменшення імпорту агропродовольчої продукції необхідно по-перше, збільшити виробництво якісних вітчизняних товарів, і по-друге, ввести певні державні обмеження.

3. Для виявлення тенденцій та більш глибокого з'ясування причин зростання імпорту окремих видів агропродовольчих продуктів, нашим побільшим дослідженням є аналіз виробництва продукції суб'єктів агропромислового виробництва в Україні.

2.2. Аналіз власного капіталу підприємства

Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства наведено за методикою, яка відображена у фахових практичних працях [32,37,38], в тому числі власного капіталу підприємства, та розглянуто на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод», який розташований в м. Вознесенськ Миколаївської області, на перетині головних торгових магістралей на Півдні України. Підприємство є суб'єктом підприємницької діяльності малого бізнесу та складає спрощену фінансову звітність – «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: за формами №1-м «Баланс» та №2-м «Звіт про фінансові результати».

На підприємстві є декілька видів виробництв, забезпечених необхідним технологічним обладнанням і механізмами, з наступними можливостями і видами робіт:

- первинне виноробство (переробка винограду, виробництво виноматеріалів для вин коньячних виноматеріалів);
- первинне плодове виноробство (переробка плодів і ягід, виробництво плодкових виноматеріалів);
- коньячне виробництво повного циклу (дистиляція коньячних виноматеріалів, витримка коньячних спиртів, купажування);
- дистиляція плодкових матеріалів, витримка плодкових спиртів;
- вторинне виноробство (розлив тихих вин, розлив коньяків, розлив плодкових бренді і алкогольних напоїв);
- виробництво неосвітленого концентрованого яблучного або виноградного соку.

Підприємство займається і переробкою винограду: стаціонарне закрите будівля включає три лінії з дробильними установками, гребеневиділиителями, пневматичними пресами, ємностями і фільтр-пресами потужністю 8000 тон винограду в сезон.

Для виробництва міцних напоїв на основі дистиляції на підприємстві працюють 3 три установки:

- блок з потужністю 1000 л. абсолютного алкоголю на добу;
- блок з потужністю 250 літрів абсолютного алкоголю на добу;
- блок з потужністю 12000 літрів абсолютного алкоголю на добу.

Загальна потужність виробництва складає 2,02 млн л абсолютного алкоголю в сезон (жовтень – березень). При продовженні дистиляційного періоду, обсяг збільшується пропорційно.

Для витримки продукції є відділення виробництва вина в дубових бочках, яке розраховане на 333 тис. л. ємності для 3,36 млн. л. Для переробки фруктів працює лінія обладнання переробки яблук (Fl-ttwec ТМ) – 8,6 тис т в сезон (вакуум – випаровувач з аромоуловлювачем на 3 тис л на годину, а парк зберігання становить – 1,99 млн л).

Виробництво бренді у пляшках включає:

– 3 лінії розливу бренді в пляшки 0,25-0,5 л. продуктивністю 3 тис. пляшок на годину;

– 1 лінія розливу вина в пляшки 0,5-0,7-0,75 л. продуктивністю 3 тис. пляшок на годину;

– сувенірна лінія – 300 пляшок в годину.

Річна потужність розливу підприємства одну зміну становить 6,3 млн. л коньяку і 2,9 млн. л вина (без урахування сувенірного цеху).

Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства*

Показники	Код ряд-ка	На початок 2022 року	На кінець 2022 року	Відхилення	
				абс.	%
Власний капітал всього, тис. грн., в тому числі:	1495	7951,6	8060,3	108,7	1,4
1. Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн.	1400	7100,0	7100,0	0,0	0,0
– в % до власного капіталу		89,3	88,1	-1,2	x
2. Капітал у дооцінках, тис. грн.	1405	x	x	x	x
– в % до власного капіталу		x	x	x	x
3. Додатковий капітал, тис. грн.	1410	x	x	x	x
– в % до власного капіталу		x	x	x	x
4. Резервний капітал, тис. грн.	1415	x	x	x	x
– в % до власного капіталу		x	x	x	x
6. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн.	1420	851,6	960,3	108,7	12,8
– в % до власного капіталу		10,7	11,9	1,2	x
7. Неоплачений капітал, тис. грн.	1425	x	x	x	x
– в % до власного капіталу		x	x	x	x
8. Вилучений капітал, тис. грн.	1430	x	x	x	x
– в % до власного капіталу		x	x	x	x

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

З табл. 2.10 видно, що власний капітал підприємства в звітному 2022 році в порівнянні з попереднім 2021 роком збільшився на 108,7 тис. грн або на 1,4% за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку підприємства – на 108,7 тис.

грн. або на 12,8%, що є позитивної тенденцією в діяльності підприємства. Власний капітал підприємства в попередньому 2021 році формувався переважно за рахунок зареєстрованого (пайового) капіталу та нерозподіленого прибутку та в звітному 2022 році його формування не змінилось.

Аналіз динаміки рентабельності капіталу підприємства здійснюється за даними форм № 1 «Баланс», форм № 2 «Звіт про фінансові результати» за два роки за допомогою табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Аналіз рентабельності капіталу підприємства*

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
1. Чистий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	Ф № 2р. 2350 (2355)	153,50	108,70	-44,80
2. Середня річна сума капіталу підприємства, тис. грн., в тому числі:	Ф № 1 р. 1300	50183,20	62638,00	12454,80
– основного капіталу	Ф № 1, р. 1095,1200	6413,40	4381,40	-2032,00
– оборотного капіталу	Ф № 1 р.1195	43769,80	58256,60	14486,80
в тому числі – власного оборотного капіталу	Ф № 1 р.1495– р.1095	6413,40	4381,40	-2032,00
3. Рентабельність капіталу, %	1/2x100 %	0,31	0,17	-0,13
4.Рентабельність основного капіталу, %	1/2x100 %	2,39	2,48	0,09
5. Рентабельність оборотного капіталу, %	1/2x100 %	0,35	0,19	-0,16
6. Рентабельність власного оборотного капіталу, %	x	x	x	x

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

З табл. 2.4 видно що як в звітному 2022 році, так й в попередньому 2021 році всі показники рентабельності капіталу мали низки значення та тенденцію до коливання, що пов'язано з зменшенням чистого прибутку підприємства та вартості капіталу впродовж періоду, який досліджувався.

В звітному 2022 році відбулось такі зміни показників рентабельності: рентабельності всього капіталу – зменшилась на 0,13%п.; рентабельності основного капіталу – збільшилась на 0,09%п.; рентабельності оборотного капіталу – зменшилась 0,16%п., що пов'язане переважно зі зменшенням величини чистого прибутку на 44,80 тис. грн. та середньорічної величини відповідного капіталу, що негативно характеризує діяльність підприємства та роботу правлінського персоналу.

2.3. Аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства

Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.5.

За даними табл. 2.5 видно, що фінансовий результат до оподаткування зменшився на -54,6 тис. грн або -29,17% що негативно характеризує діяльність підприємства. Такі зміни відбулись за рахунок:

- зменшення фінансового результату від іншої операційної діяльності на 1333,1 тис. грн або 52,62 %;
- зменшення фінансового результату від іншої діяльності на 1465,3 тис. грн або в 30,5 раз.

Дослідження показало, що спостерігається збільшення прибутку від реалізації продукції на 2743,8 тис. грн або 99,16% та фінансовий результат до оподаткування впродовж 2021-2022 років формувався за рахунок прибутку від основної операційної діяльності, але був зменшений за рахунок збитку інших видів діяльності, що є негативним.

Аналіз формування та динаміки фінансового результату від основної операційної діяльності (реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)) проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.6.

Таблиця 2.5– Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік		Звітний рік		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Фінансовий результат від реалізації продукції	2000-2050-2130-2150	2768,3	1478,79	5512,1	4156,93	2743,8	99,16
2. . Фінансовий результат від іншої операційної діяльності	2120-2180	-2533,1	-1353,15	-3866,2	-2915,68	-1333,1	52,62
3. Фінансовий результат від операційної діяльності	2190 (2195)	235,2	125,64	1645,9	1241,25	1410,26	в 6,0 р.
4. Фінансовий результат від інвестиційної та фінансової діяльності	2200+2220-2250-2255	-	-	-	-	-	-
5. Фінансовий результат іншої діяльності	2240 – 2270	-48	-25,64	-1513,3	-1141,25	-1465,25	в 30,5 р.
6. Фінансовий результат до оподаткування	2290 (2295)	187,2	100	132,6	100	-54,6	-29,17

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

Таблиця 2.6 – Аналіз формування та динаміки фінансових результатів підприємства від основної операційної діяльності*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік, тис. грн.	Звітний рік, тис. грн.	Відхилення	
				тис. грн.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	20945,9	26724,2	5778,3	27,59
2. Собівартість реалізованої продукції	2050	18177,6	21212,1	3034,5	16,73
3. Адміністративні витрати	2130	-	-	-	-
4. Витрати на збут	2150	-	-	-	-
5. Фінансовий результат від основної операційної діяльності	2000-2050-2130-2150	2768,3	5512,1	2743,8	99,16

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

Данні табл. 2.6 показують, що відбулось збільшення прибутку від основної операційної діяльності в 2022 році в порівнянні з 2021 роком на 2743,8 тис. грн. або в 99,16%. Такі зміни відбулись за рахунок збільшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 5778,3 тис. грн. або 27,59% при збільшенні собівартості реалізованої продукції на 3034,5 тис. грн. або 16,73%.

Детальний аналіз формування фінансових результатів від фінансової діяльності не потрібно проводити, тому що підприємство є суб'єктом малого бізнесу.

Аналіз формування чистого прибутку підприємства проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Аналіз формування чистого прибутку*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	2290 (2295)	187,2	132,6	-54,60	-29,17
2. Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис.грн.	2300	33,7	23,9	-9,80	-29,08
3. Чистий прибуток, тис.грн.	2290 (2295)± ±2300	153,5	108,7	-44,80	-29,20

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

За даними табл. 2.7 видно, що в 2021-2022 роках підприємство мало чистий прибуток, величина якого зменшилась на 44,80 тис. грн. або 29,20 % Такі зміни відбулись за рахунок зменшення прибутку до оподаткування на 54,60 тис. грн. або 29,17% та збільшення витрат з податку на прибуток на 9,80 тис. грн. або 29,08%, що негативно вплинуло на формування чистого фінансового результату у 2022 році.

Аналіз рентабельності виробництва здійснюють за даними форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Аналіз рентабельності виробництва підприємства*

Показники	Алгоритм розрахунку	Попередній рік	Звітний рік	Абс. відхил.
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	форма№2 р.2290 (2295)	187,2	132,6	-54,6
2. Середня річна вартість основних засобів, тис.грн.	форма№1 р.1011*	13569,9	13681,75	111,85
3. Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	форма№1 р.1195*	34641,45	51013,20	16371,75
4. Загальна величина виробничих фондів підприємства, тис. грн..	р. 2 + р. 3	48211,35	64694,95	16483,6
5. Рентабельність виробництва, %	р.1: р.4·100%	0,39	0,20	-0,18

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

Дані табл. 2.8 свідчать, що в звітному 2022 році порівняно з попереднім 2021 роком рентабельність виробництва зменшилась на 0,18% пункти за рахунок впливу факторів:

– зменшення прибутку до оподаткування на 54,6 тис. грн. здійснило негативний вплив та призвело до зменшення рентабельності виробництва на 0,1% п.:

$$(132,6 \div (13569,9 + 34641,45)) - (187,2 \div (13569,9 + 34641,45)) = \\ = 0,00275 - 0,00388 = -0,11\%$$

– збільшення середньорічної вартості основних засобів на 111,85 тис. грн. здійснило негативний вплив та зменшило рентабельності виробництва на 0,006% п.:

$$(132,6 \div (13681,75 + 34641,45)) - (132,6 \div (13569,9 + 34641,45)) = \\ = 0,00274 - 0,00275 = -0,001\% \text{ п.}$$

– збільшення середньорічної вартості оборотних коштів на 16371,75 тис.грн. здійснило негативний вплив та зменшило рентабельність виробництва на 0,0% п.:

$$(132,6 \div (13681,75 + 51013,2)) - (132,6 \div (13681,75 + 34641,45)) = \\ = 0,00205 - 0,00274 = -0,069\% \text{ п.}$$

Аналіз динаміки валюти балансу підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Аналіз динаміки валюти балансу*

Показники	На початок року	На кінець року	% зміни
Валюта балансу, тис.грн.:			
- попереднього 2021 р.	35 199,1	50 183,2	42,6
- звітнього 2022 р.	50 183,2	62 638,0	24,8

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

З табл. 2.9 видно, що на підприємстві відбулось збільшення валюти балансу на кінець 2021 року в порівнянні з початком 2021 року на 42,6%, а на кінець звітнього 2022 р. – на 24,8%, що попередньо можна охарактеризувати як позитивні зміни та свідчить про та розширення підприємством його діяльності впродовж двох років, але для підтвердження тенденції треба зробити поглиблений аналіз динаміки валюти балансу.

Поглиблений аналіз динаміки валюти балансу здійснюється за допомогою табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Поглиблений аналіз динаміки валюти балансу*

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Коефіцієнт зміни
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	20945,9	26724,2	1,27
2. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	187,2	132,6	0,71
3. Валюта балансу, тис.грн.:			
- на початок року	35199,1	50183,2	1,40
- на кінець року	50183,2	62638	1,20
4. Середнє річне значення валюти балансу, тис.грн.	42691,15	56410,6	1,30

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

З табл. 2.10 видно, що в звітному 2022 році в порівнянні з попереднім 2021 роком відбулось збільшення середнє річне значення валюти балансу, яке супроводжувалось збільшенням чистого доходу від реалізації в 1,3 разів та зменшенням фінансового результату (збитку) до оподаткування у майже на

30% при зростанні валюти балансу, що свідчить про нестабільні тенденції зміни показників та потребує додаткових досліджень.

Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства*

Показники	Код рядка	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				абс.	%
Всього активів, тис. грн.	1300	50183,2	62638	12454,8	24,82
1. Необоротні активи, тис. грн.	1095	6413,4	4381,4	-2032	-31,68
– в % до активів		12,78	6,99	-5,79	x
2. Оборотні активи, тис. грн.	1195	43769,8	58256,60	14486,80	33,10
– в % до активів		87,22	93,01	5,79	x
2.1. Запаси, тис. грн.	1100, 1110	36573,4	37270,20	696,80	1,91
– в % до активів		72,88	59,50	-13,38	x
2.2. Кошти в розрахунках, тис. грн.	1125÷1155	4781,7	1277,80	-3503,90	-73,28
– в % до активів		9,53	2,04	-7,49	x
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	1160, 1165	74,8	93,80	19,00	25,40
– в % до активів		0,15	0,16	0,01	x
2.4. Інші оборотні активи, тис. грн.	1170, 1190	2339,9	19614,8	17274,9	в 7,4 р.
– в % до активів		4,66	31,31	26,65	x
– в тому числі витрати майбутніх періодів, тис. грн.	1170	0,00	13963,70	13963,70	x
– в % до активів		0,00	22,29	22,29	x
3. Необоротні активи утримувані для продажу, та групи вибуття, тис.грн.	1200	-	-	-	-
– в % до активів		-	-	-	x

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

З табл. 2.11 видно що на кінець звітнього 2022 року порівняно з початком, активи підприємства збільшились на 12454,8 тис.грн. або на 24,82% це відбулось:

– за рахунок збільшення оборотних активів на 14486,80 тис. грн. або 33,10%;

– та зменшення необоротних активів на 2032 тис. грн. або 31,68%.

В структурі активів на початок 2022 року найбільш питому вагу займали оборотні активи – 87,22%, питома вага необоротних активів склала –12,78%. На кінець звітнього 2022 року відбулись наступні зміни в структурі активів підприємства: збільшилась питома вага оборотних активів та зменшилась частка необоротних активів на 5,79%п. відповідно.

Таблиця 2.12 – Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів*

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок 2022 року	на кінець 2022 року	на початок 2022 року	на кінець 2022 року	Абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок 2022 року	в % до величини зміни оборотних активів
Оборотні активи всього, тис. грн., в тому числі:	1195	43769,8	58256,6	100	100	14486,8	х	33,10	100
– запаси	1100, 1110	36573,4	37270,2	83,56	63,98	696,8	-19,58	1,91	4,81
– дебіторська заборгованість	1125÷ 1155	4781,7	1277,8	10,92	2,19	-3503,9	-8,73	-73,28	-24,19
– грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	1160, 1165	74,8	93,8	0,17	0,16	19	-0,01	25,40	0,13
– інші оборотні активи	1170, 1190	2339,9	19614,8	5,35	33,67	17274,9	28,32	в 7,4 р.	119,25

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

З табл. 2.12 видно що оборотні активи на кінець звітнього року порівняно з початком збільшились на 14486,8 тис. грн. або 33,1 %, що відбулось за рахунок:

– збільшення інших оборотних активів на 17274,9 тис. грн. або в 7,4 разів;

– збільшення грошових коштів та поточних фінансових інвестицій – на 19 тис. грн. або 25,4%;

- збільшення запасів – на 696,8 тис. грн. або в 1,91%;
- зменшення дебіторської заборгованості – на 3503,9 тис. грн. або 73,28%.

В структурі оборотних активів на початок звітного року найбільшу питому вагу займали запаси 83,56%, але питома вага дебіторської заборгованості склала 10,92% та інші оборотних активи – 5,35%, грошові кошти та фінансові інвестиції мають не значну питому вагу – 0,17%.

На кінець 2022 року відбулись наступні зміни в структурі оборотних активів: зменшилась питома вага запасів на 19,58%п., дебіторської заборгованості на 8,73 %п., грошових коштів та фінансових інвестицій на 0,01%п., але спостерігається збільшення питомої ваги інших оборотних активів – на 28,32%п. Аналіз структури розміщення оборотних активів підприємства за сферами розміщення його окремих елементів здійснюється за на підставі даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.13.

Таблиця 2.13 – Аналіз структури розміщення оборотного капіталу (оборотних коштів) підприємств*

Показники	Попередній 2021 рік		Звітний 2022 рік		Відхилення		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	абс.	%	за структурою
1. Сфера виробництва в тому числі:	22371,80	51,11	44603,00	76,56	22231,20	99,37	25,45
– виробничі запаси	22371,80	51,11	30639,30	52,59	8267,50	36,96	1,48
–незавершене виробництво	-	-	-	-	-	-	-
–витрати майбутніх періодів	-	-	13963,70	23,97	13963,70	100,00	23,97
2. Сфера обігу в тому числі:	21398,00	48,89	13653,60	23,44	-7744,40	-36,19	-25,45
– готова продукція	14201,60	32,45	6630,90	11,38	-7570,70	-53,31	-21,06
– грошові кошти	74,80	0,17	93,80	0,16	19,00	25,40	-0,01
–дебіторська заборгованість	4781,70	10,92	1277,80	2,19	-3503,90	-73,28	-8,73
– товари	-	-	-	-	-	-	-
– інші активи	2339,90	5,35	5651,10	9,70	3311,20	141,51	4,35
Всього оборотний капітал	43769,80	100,00	58256,60	100,00	14486,80	33,10	x

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

З табл. 2.13 видно, що в звітному 2022 році порівняно з попереднім 2021 роком загальна величина оборотного капіталу підприємства збільшилась на 14486,8 тис. грн або на 33,10%, що відбулось за рахунок збільшення капіталу, який розміщено у сфері виробництва – на 22231,20 тис. грн. або на 99,37% за рахунок зростання запасів та витрат майбутніх періодів. Спостерігається зменшення капіталу, розміщеного в сфері обігу на – 7744,40 тис. грн. або на 36,19% за рахунок всіх елементів крім грошових коштів (не значні зміни).

В структурі оборотного капіталу попереднього 2021 року найбільшу питому вагу займає капітал, розміщений в сфері виробництва 51,11%, а питома вага капіталу, розміщеного в сфері обігу склала 48,89% відповідно. В звітному 2022 році відбулись такі зміни в структурі оборотного капіталу: зменшилась питома вага капіталу, розміщеного в сфері обігу та, відповідно, збільшилась – розміщеного в сфері виробництва на 25,45% пунктів.

Аналіз складу, структури, динаміки та погашення дебіторської заборгованості підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.14 та 2.15.

З табл. 2.14 видно, що дебіторська заборгованість на кінець звітнього 2022 року порівняно з початком 2022 року зменшилась на 3503,9 тис.грн. або на 73,28%, такі зміни відбулись за рахунок зменшення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги – на 38,7 тис.грн. або на 11,19%, дебіторської заборгованості за розрахунками – на 3407,4 тис. грн. або 99,76%, іншої поточної дебіторської заборгованості – на 57,8 тис. грн. або 5,67%, що є позитивним.

В структурі дебіторської заборгованості на початок 2022 звітнього року найбільшу питому вагу займає дебіторської заборгованості за розрахунками – 71,43% (з бюджетом – негативна тенденція), а питома вага іншої поточної дебіторської заборгованості склала – 21,34%, дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги – 7,23%.

На кінець звітнього 2022 року відбулись наступні зміни в структурі дебіторської заборгованості:

– спостерігається збільшення питомої ваги дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги – на 24,03%п.;

Таблиця 2.14 – Аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості*

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок 2022 року	на кінець 2022 року	на початок 2022 року	на кінець 2022 року	Абсолютне	Питої ваги	в % до величини на початок 2022 року	в % до величини зміни дебіторської заборгованості
Дебіторська заборгованість всього, в тому числі:	1120÷1155	4781,7	1277,8	100	100	-3503,9	x	-73,28	100
1.1. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125, 1120*	345,8	307,1	7,23	24,03	-38,7	16,8	-11,19	1,10
1.2. Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130÷1135 (1145)	3415,6	8,2	71,43	0,64	-3407,4	-70,7	-99,76	97,25
– за виданими авансами	1130	x	x	x	x	x	x	x	x
– з бюджетом,	1135	3415,6	8,2	71,43	0,69	-3407,4	-70,7	-99,76	97,25
– в тому числі з податку на прибуток	1136	x	x	x	x	x	x	x	x
– з нарахованих доходів	1140	x	x	x	x	x	x	x	x
– із внутрішніх розрахунків	1145	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3. Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1020,3	962,5	21,34	75,32	-57,8	53,9	-5,67	1,65

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

– зменшення питої ваги дебіторської заборгованості за розрахунками – на 0,64%п.;

– зменшення питомої ваги іншої дебіторської заборгованості – на 75,32%п., що пов'язано з збільшенням основної операційної діяльності – реалізації продукції на 30% майже.

Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення за допомогою табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення*

Показники		Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги		Інша поточна дебіторська заборгованість		Абсолютне відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	заборгованості за товари, роботи, послуги	іншої поточної заборгованості
2021 рік	Всього, в тому числі:	345,8	100	1020,3	100	х	х
	– до 12 місяців	130,71	37,8	238,75	23,4	х	х
	– від 12 до 18 місяців	153,88	44,5	541,78	53,1	х	х
	– від 18 до 36 місяців	61,21	17,7	239,77	23,5	х	х
2022 рік	Всього, в тому числі:	307,1	100	962,5	100	-38,7	-57,8
	– до 12 місяців	115,77	37,70	256,12	26,61	-14,94	17,37
	– від 12 до 18 місяців	154,02	50,15	426,39	44,3	0,14	-115,39
	– від 18 до 36 місяців	37,31	12,15	279,99	29,09	-23,89	40,22

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

З табл. 2.15 видно, що в попередньому 2021 році найбільша частина дебіторської заборгованості за товари роботи послуги (44,5%) погашається у

середній термін – від 12 до 18 місяців, 37,8% – у найкоротший термін до 12 місяців, 17,7% – у термін до 36 місяців, що є негативним за приводить до втрати вартості реальних грошових коштів.

В звітному 2022 році зменшується частина заборгованості, яка погашається у найкоротший термін до 37,7% та частина заборгованості, яка погашається у термін до 36 місяців до 12,15% та збільшується заборгованість до 18 місяців до 50,15%, що є негативною тенденцією впливу на платоспроможність підприємства.

В попередньому 2022 році найбільша частина іншої дебіторської заборгованості (53,1%) погашається у термін до 18 місяців, але 23,4% – погашається у термін до 12 місяців, 23,5% – у термін до 36 місяців, що також має негативні наслідки на фінансовий стан.

В звітному 2022 році збільшується частина заборгованості (див. табл. 2.8), яка погашається у термін до 36 місяців до 29,09%, у термін до 12 місяців – до 26,61%, але зменшується частина заборгованості, яка погашається у термін до 18 місяців до 44,3%, що свідчить про більш швидке отримання грошових коштів від дебіторів та позитивно характеризує фінансову діяльність та роботу управлінського персоналу підприємства.

Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.16.

З табл. 2.116 видно, що на кінець 2022 року порівняно з його початком джерела формування активів збільшились на 12454,8 тис. грн або 24,8 % , що відбулось за рахунок збільшення:

- поточних зобов'язань і забезпечень – на 12346,1 тис. грн. або 29,2%;
- власного капіталу – на 108,7 тис. грн. або 1,4%, що є негативною тенденцією.

Впродовж двох років підприємство не мало довгострокових зобов'язань і забезпечень.

Таблиця 2.16 – Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства у 2022 році*

Показники	Код рядка	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				абс	%
Всього джерел формування активів, тис. грн.	1900	50183,2	62638,0	12454,8	24,8
1. Власний капітал, тис. грн. – в % до усіх джерел	1495	7951,6	8060,3	108,7	1,4
		15,8	12,9	-3,0	x
1.1. Наявність власних оборотних коштів, тис. грн. – в % до усіх джерел	1495 – 1095	1538,2	3678,9	2140,7	139,2
		x	x	x	x
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1595	x	x	x	x
		x	x	x	x
2.1. Довгострокові зобов'язання, тис. грн. – в % до усіх джерел	1500 ÷ 15	x	x	x	x
		x	x	x	x
2.2. Довгострокові забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1520, 1525	x	x	x	x
		x	x	x	x
3. Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1695	42231,6	54577,7	12346,1	29,2
		84,2	87,1	3,0	x
3.1. Короткострокові зобов'язання, тис. грн. – в % до усіх джерел	1600, 1610	11514,1	6000,0	-5514,1	-47,9
		22,9	9,6	-13,4	x
–в тому числі короткострокові кредити банків, тис. грн. – в % до усіх джерел	1600	11514,1	6000,0	-5514,1	-47,9
		22,9	9,6	-13,4	x
3.2. Кредиторська заборгованість, тис. грн. – в % до усіх джерел	1615 ÷ 1630 (1645)	18828,7	17295,0	-1533,7	-8,1
		37,5	27,6	-9,9	x
3.4. Інші поточні зобов'язання – в % до усіх джерел	1665, 1690	11888,8	31282,7	19393,9	163,1
		23,7	49,9	26,3	x
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття, тис.грн. – в % до усіх джерел	1700	x	x	x	x
		x	x	x	x

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

В структурі джерел формування активів на початок звітного 2022 року (див. табл. 2.16) найбільшу питому вагу займають поточні зобов'язання і забезпечення 84,2%, але частка власного капіталу має невелике значення – 15,8%, що є негативним.

На кінець 2022 року відбуваються наступні зміни в структурі джерел формування активів:

- збільшується питома вага поточних зобов'язань і забезпечень до 87,1%;

- зменшується питома вага власного капіталу – до 12,9%, що є негативним.

Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості підприємства здійснюється за допомогою табл. 2.17.

З табл. 2.17 видно що на кінець звітного 2022 року порівняно з початком, кредиторська заборгованість підприємства збільшилась на 17860,2 тис. грн. або 58,14% за рахунок зменшення заборгованості:

- зменшення заборгованості за товари работ послуги на 1492,9 тис. грн. або 8,05 %;

- зменшення заборгованості за розрахунками на 40,8 тис. грн. або 14,37%;

- збільшення іншої поточної заборгованості на 19393,9 тис. грн. або в 1,6 раз.

В структурі кредиторської заборгованості (див. табл. 2.17) на початок 2022 року найбільшу питому вагу займала заборгованість за товари работи послуги – 60,37%, а питома вага іншої поточної заборгованості склала – 38,7 %, заборгованості за розрахунками – 0,93%.

На кінець звітного 2022 року відбулись такі зміни в структурі кредиторської заборгованості підприємства:

- збільшилась питома вага іншої поточної заборгованості до 64,4%п.;

- зменшилась питома вага заборгованості за товари, работи і послуги до 35,1%п.;

Таблиця 2.17 – Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості*

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок 2022 року	на кінець 2022 року	на початок 2022 року	на кінець 2022 року	Абсолютне	Пито-мої ваги	в % до величини на поч. 2022 року	в % до величини зміни заборгованості
Кредиторська заборгованість всього, в тому числі:	1610÷1630,1690	30717,5	48577,7	100	100	17860,2	х	58,14	100
1.1. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги*	1615	18544,8	17051,9	60,37	35,1	-1492,9	-25,27	-8,05	-8,36
1.2. Кредиторська заборгованість розрахунками:	1610,1620÷1630	283,9	243,1	0,93	0,5	-40,8	-0,42	-14,37	-0,23
довгостроковими зобов'язаннями	1610	х	х	х	х	х	х	х	х
– з бюджетом	1620	84,4	68,9	0,27	0,14	-15,5	-0,13	-18,36	-0,09
– у т.ч. з податку на прибуток	1621	33,7	23,9	0,11	0,05	-9,8	-0,06	-29,08	-0,05
– зі страхування	1625	42,2	34	0,14	0,07	-8,2	-0,07	-19,43	-0,05
– з оплати праці	1630	157,3	140,2	0,51	0,29	-17,1	-0,22	-10,87	-0,1
- за одержаними авансами	1635	х	х	х	х	х	х	х	х
– за розрахунками з учасниками	1640	х	х	х	х	х	х	х	х
- із внутрішніх розрахунків	1645	х	х	х	х	х	х	х	х
1.3. Інші поточні зобов'язання	1690	11888,8	31282,7	38,7	64,4	19393,9	25,69	в 1,6 раз	108,59

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

– зменшилась питома вага заборгованості за розрахунками до 0,5%п. відповідно.

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства за 2022 рік виконуємо за допомогою табл. 2.18.

Таблиця 2.18 – Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства на кінець 2022 року*

Показники	Дебіторська заборгованість, тис. грн.	Кредиторська заборгованість, тис. грн.	Перевищення заборгованості	
			дебіторської	кредиторської
1. Заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	307,1	17051,90	x	16744,80
2. За розрахунками*:	8,2	243,10	x	234,90
– за довгостроковими зобов'язаннями	x	x	x	x
– з бюджетом,	8,2	68,90	x	60,70
– у т.ч. з податку на прибуток	x	23,90	x	23,90
– за виданими (одержаними) авансами	x	x	x	x
– зі страхування	x	34,00	x	34,00
– з оплати праці	x	140,20	x	140,20
– за розрахунками з учасниками	x	x	x	x
3. Інші види заборгованості	962,5	31282,70	x	30320,20
Всього	1286	48844,70	0,00	47558,7

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

З табл. 2.18 видно, що на кінець звітного 2022 року відбулось перевищення кредиторської заборгованості над дебіторської заборгованості на 47558,7 тис. грн. за всіма показниками, що негативно впливає на фінансовий стан, ліквідність та платоспроможність підприємства.

Аналіз використання оборотного капіталу (оборотних активів) підприємства та його окремих елементів здійснюється за допомогою табл. 2.19.

Розрахунки, наведені в табл. 2.19 свідчать, що в звітному 2022 році порівняно з попереднім 2021 роком ефективність використання оборотних активів підприємства погіршилась, про що свідчить зменшення коефіцієнту оборотності на 0,08 обороти та збільшення коефіцієнту завантаженості на 0,26

Таблиця 2.19 – Аналіз використання оборотних активів*

Показники	Код рядка (алгоритм розрахунку)	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	Ф № 2 р. 2000	20 945,90	26 724,20	5 778,30	27,59
2. Середньорічні залишки оборотних активів, тис грн	Ф № 1 р. 1195	34 641,45	51 013,20	16 371,75	47,24
2.1. Запаси*	Ф № 1 р.1100, 1110	28 818,10	36 921,80	8 103,70	28,12
2.2. Кошти в розрахунках*	Ф № 1 р.1120÷1155	4 451,70	4 529,75	78,05	1,75
2.3. Грошові кошти та поточні фін. інвестиції*	Ф № 1 р.1160, 1165	42,45	84,30	41,85	98,59
2.4. Інші оборотні активи*	Ф № 1 р.1170, 1190	1 329,20	10 977,35	9 648,15	725,86
3. Кількість днів в періоді	х	360,00	360,00	0,00	0,00
4. Одноденна виручка, тис. грн..	р. 1 : р. 3	58,18	74,23	16,05	27,59
5. Потреба в оборотних активів одного дня, тис. грн.	р. 2 : р. 3	96,23	141,70	45,48	47,26
6. Кредиторська заборгованість, тис. грн.	Ф № 1 р.1615	18544,80	17051,90	-7 999,50	-30,14
7. Коефіцієнт оборотності	р.1 : р.2	0,60	0,52	-0,08	-13,33
8. Коефіцієнт завантаження	р.2 : р. 1	1,65	1,91	0,26	15,42
9. Тривалість 1 обороту, днів, в т.ч.	р.3 : р.7	595,39	687,20	91,81	15,42
9.1. В запасах	р.2.1 : р.4	495,30	497,37	2,07	0,42
9.2. В коштах в розрахунку	р.2.2 : р.4	76,51	61,02	-15,49	-20,25
9.3. В грошових коштах	р.2.3 : р.4	0,73	1,14	0,41	55,65
9.4. В інших оборотних активах	р.2.4 : р.4	22,85	147,88	125,03	547,29
10. Економія (надлишок) оборотних активів, тис. грн.	абс. від. по р.9 · р.5	х	13 009,54	х	х

Продовження табл. 2.19

Показники	Код рядка (алгоритм розрахунку)	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
				абс.	%
11. Кредиторська заборгованість, враховуючи економію оборотних активів при умові роботи підприємства на рівні 2021 року, тис. грн.	р.10 ± р.6 за звітний рік	х	4042,36	х	х

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

грн/грн. Спостерігається збільшення тривалості одного обороту оборотних активів в 2022 році в порівнянні з 2021 роком на 2,07 днів за рахунок:

- зменшення часу в коштах в розрахунках – на 15,49 дня;
- збільшення часу перебування коштів в запасах – на 2,07 дня;
- збільшення часу перебування в грошових коштах на 0,41 дня і інших оборотних коштах – на 125,03 дня), що є негативною тенденцією.

Такі зміни призвели до формування надлишку оборотних активів у розмірі 13009,54 тис. грн. Якщо би оборотні активи використовувались на рівні попереднього 2021 року, то кредиторська заборгованість у 2022 році склала 4042,36 тис. грн – була б значно менше, що є негативною тенденцією управління такими розрахунками.

Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства здійснюють за допомогою даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Аналіз фінансової стійкості підприємства за узагальнюючими показниками здійснюється за даними форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.20. За даними табл. 2.20 видно що на початок попереднього 2021 року підприємство не мало власних оборотних коштів та короткострокових кредитів для покриття запасів, але з урахуванням джерел, які послаблюють напругу – 26544,3 тис. грн фінансова ситуація підприємства є нестійкою, але дуже близькою до кризової.

Таблиця 2.20 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за
узагальнюючими показниками*

Показники	Сума, тис.грн.		
	на початок 2021 року	на кінець 2021 року	на кінець 2022 року
1. Власний капітал (1495)	7 798,1	7951,6	8060,3
2. Необоротні активи (1095)	9 686,0	6413,4	4381,4
3. Наявність власних оборотних коштів (1495-1095)	-1887,9	1538,2	3678,9
4. Короткострокові кредити банків (1600)	-	11514,1	6000,0
5. Загальна величина джерел формування запасів (ряд. 3 + ряд. 4)	-1887,9	13 052,3	9 678,9
6. Запаси (1100)	21 062,8	36573,4	37270,20
7. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів (ряд. 3 – ряд 6)	-22950,0	-35 035,2	-33 591,3
8. Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (ряд. 5 – ряд. 6)	-22950,0	-23 521,1	-23 912,4
9. Джерела, що послаблюють фінансову напругу (р. 1615)	26 544,3	18544,80	17051,90
10. Тип фінансової ситуації на підприємстві	нестійка	кризова	кризова

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

На кінець попереднього 2021 року фінансова ситуація на підприємстві не покращилась – не вистачає для покриття нестачі коштів на формування запасів, тому фінансова ситуація – кризова.

На кінець звітнього 2022 року фінансова ситуація на підприємстві є знов кризовою, тому що не вистачає величини власних оборотних активів, короткострокових кредитів та джерел, які послаблюють фінансову напругу, для фінансування запасів, що є негативною тенденцією.

Аналіз фінансовій стійкості підприємства за частковими показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.21. За даними табл. 2.21 можна зробити висновок, що коефіцієнт фінансової автономії впродовж періоду, що досліджувався, не відповідає нормативному значенню та коефіцієнт співвідношення власних та залучених коштів – не знаходиться в межах норм.

Таблиця 2.21 – Аналіз фінансової стійкості підприємства
за частковими показниками*

Показники	Алгоритм Розрахунку за кодом рядка	На початок 2021 року	На кінець 2021 року	На кінець 2022 року	Нормативне значення
1. Коефіцієнт автономії (К _{авт})	1495	0,22	0,16	0,12	більше 0,5
	1900				
2. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів (К _ф)	1595+1695+ +1700	3,51	5,31	6,77	менше 1, більше 0.
	1495				
3. Наявність власних оборотних коштів (ОК _{вл})	1495 – 1095	-1887,90	1538,20	3678,90	збільшення
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу (К _{ман})	1495 – 1095	-0,24	0,19	0,46	0,4...0,6
	1495				
5. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами (К _з)	1495 – 1095	-0,24	0,19	0,46	0,1
	1495+1200				

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

Підприємство не мало достатньо власних оборотних активів на початок 2021 року та впродовж 2021-2022 років, але спостерігається позитивна тенденція, але коефіцієнт маневреності власного капіталу також не відповідає нормативному значенню на початок 2021 року, коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними активами – має від'ємне значення на початок 2021 року, що є негативним. Таким чином, аналіз фінансової стійкості підприємства показує невідповідність всіх відносних показників для її оцінювання нормативним значенням на початок 2021 року та свідчить про кризовий фінансовий стан підприємства впродовж 2021-2022 років. Підприємству необхідно терміново застосувати заходи щодо покращення його фінансового стану. Аналіз ліквідності балансу здійснюється за даними форми № 1-м «Баланс» допомогою табл. 2.22.

Таблиця 2.22 – Розрахунок абсолютних показників для аналізу ліквідності балансу в 2022 році*

Показники Активу балансу	Сума, тис.грн.		Показники Пасиву балансу	Сума, тис.грн.		Платіжний результат, тис.грн.	
	на початок року	на кінець року		на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
A1 – Найбільш ліквідні активи (1160+1165)	74,8	93,8	П1 – Найбільш термінові зобов'язання (1605+1615÷1660++1690+1700)	30717,5	48577,7	-30642,7	-48483,9
A2 –Активи, які можна реалізувати швидко (1120÷1155+1190)	7121,6	6928,9	П2 – Короткостроков і пасиви (1600+1610)	11514,1	6000	-4392,5	928,9
A3 – Активи, які можна реалізувати повільно (1100+1110+1170+ +1200)	36573,4	51233,9	Пз – Довгострокові пасиви (1500÷1520)	0	0	36573,4	51233,9
A4 – Активи, реалізація яких пов'язана з труднощами (1095)	6413,4	4381,4	П4 - Постійні пасиви (1495+1665 +1525+1526)	7951,6	8060,3	-1538,2	-3678,9
Баланс	50183,2	62638	Баланс	50183,2	62638	х	х

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

За даними табл. 2.22 видно, що баланс підприємства не є абсолютно ліквідним, тому що не виконується перша та друга групи нерівностей, а саме:

На початок 2022 р.: $A1 < P1$; $A2 < P2$; $A3 > P3$; $A4 < P4$.

На кінець 2022 р.: $A1 < P1$; $A2 > P2$; $A3 > P3$; $A4 < P4$.

Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками здійснюється за даними форми № 1-м «Баланс» за допомогою табл. 2.23.

За даними табл. 2.23 видно, що відносні показники ліквідності за 2021-2022 роки не відповідають нормативним значенням (значне відхилення), що свідчить про не змогу підприємства покрити свої зобов'язання та може призвести до банкрутства підприємства.

Таблиця 2.23 – Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками*

Коефіцієнти ліквідності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Норма	Розрахункові значення			Відхилення
			На 2021 року	На кінець 2021 року	На кінець 2022 року	
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1195+1200	= 2,0	0,93	1,04	1,07	0,03
	1695					
2. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	1195+1200-1100-1110	1,0	0,16	0,17	0,38	0,21
	1695					
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1160+1165	> 0,2 [0,25... 0,35]	0,0004	0,0018	0,0017	-0,0001
	1695					

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,36]

Таким чином, результати дослідження та проведення фінансового аналізу в п.2.2 та 2.3 кваліфікаційної роботи показані в Додатку Б та показують, що у 2022 р. в порівнянні з 2021 р. на підприємстві спостерігається як погіршення, так й нестійка тенденція зміни показників, що негативно впливає на результат діяльності підприємства.

Висновки до другого розділу

Результати дослідження у другому розділі роботи дозволяють сформулювати такі висновки:

1. Наше дослідження показало, що в товарному імпорті частка агропродовольчої продукції знаходиться в межах 10,6–10,9%. При цьому варто пам'ятати, що в товарному експорті частка цієї продукції за даними 2023 р. склала 60,8%. В період війни 2022-2023 рр. імпорт товарів скоротився в порівнянні з довоєнним 2021 р. Проте в 2023 р. в порівнянні з попереднім 2022 р. імпорт суттєво зріс й не тільки по усіх товарах, але й по агропродовольчих, що негативно вплинуло на торгівельний баланс, тобто різницю між вартістю експорту і імпорту [32].

Серед продуктів рослинного походження найбільше зростання імпорту мало місце по продукції товарної групи 08 «Їстівні плоди та горіхи» (+149 млн.дол або 122,5%). В складі готових харчових продуктів, на які приходить 46,8% імпорту агропродовольчих товарів, високі темпи зростання мають місце по товарах усіх товарних груп (16-24) [32].

2. Проведене нами дослідження дозволяє зробити наступні висновки [32]: зростання імпорту негативно впливає на торгівельний баланс і означає не виправдані в даному випадку витрати іноземної валюти; для зменшення імпорту агропродовольчої продукції необхідно по-перше, збільшити виробництво якісних вітчизняних товарів, і по-друге, ввести певні державні обмеження; для виявлення тенденцій та більш глибокого з'ясування причин зростання імпорту окремих видів агропродовольчих продуктів, нашим найбільшим дослідженням є аналіз виробництва продукції суб'єктів агропромислового виробництва в Україні.

3. Аналіз власного капіталу підприємства в 2022 році в порівнянні з 2021 роком показав:

– власний капітал підприємства в звітному 2022 році в порівнянні з попереднім 2021 роком збільшився на 108,7 тис. грн або на 1,4% за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку підприємства – на 108,7 тис. грн. або на 12,8%, що є позитивної тенденцією в діяльності підприємства. Власний капітал підприємства в попередньому 2021 році формувався переважно за рахунок зареєстрованого (пайового) капіталу та нерозподіленого прибутку та в звітному 2022 році його формування не змінилось;

– як в звітному 2022 році, так й в попередньому 2021 році всі показники рентабельності капіталу мали низкі значення та тенденцію до коливання, що пов'язано з зменшенням чистого прибутку підприємства та вартості капіталу впродовж періоду, який досліджувався. В звітному 2022 році відбулось такі зміни показників рентабельності: рентабельності всього капіталу – зменшилась на 0,13%п.; рентабельності основного капіталу – збільшилась на 0,09%п.; рентабельності оборотного капіталу – зменшилась 0,16%п., що пов'язане

переважно зі зменшенням величини чистого прибутку на 44,80 тис. грн. та середньорічної величини відповідного капіталу, що негативно характеризує діяльність підприємства та роботу правлінського персоналу.

4. Проведений фінансово-економічний аналіз діяльності ТОВ«Вознесенський коньячний завод» та дослідження основних показників діяльності підприємства в 2022 р. в порівнянні з 2021 р. показало:

– фінансові результати до оподаткування підприємства були прибутком, який зменшився на 54,6 тис.грн. або 29,17% за рахунок збільшення збитку від іншої операційної діяльності на 1333,1 тис.грн. або на 52,54%, збільшення збитку від іншої діяльності – на 1465,3 тис.грн. або на 30,5 разів, що є негативним та стверджує про негативний результат діяльності підприємства результатом діяльності підприємства в наслідок того, що прибуток від основної операційної діяльності в 2022 р. був суттєво зменшений з 5512,1 тис. грн до 132,6 тис.грн.;

– рентабельність виробництва зменшилась на 0,183% пункту, що є негативним результатом вкладання ресурсів в операційну діяльність підприємства, але рентабельність продукції зросла – на 10,86% пункту, що є позитивною тенденцією та свідчить про прибутковість операційної діяльності підприємства;

– аналіз використання ресурсів підприємства свідчить про те, що покращилось використання в 2022 р. в порівнянні з 2021 р.: основних засобів – фондівіддача по продукції збільшилась на 0,41 грн/грн або на 26,54%, фондівіддача по прибутку збільшилась на 0,20 грн./грн. або на 100%; трудових ресурсів – спостерігається збільшення продуктивності праці на 241717,32 грн або 32,31%; матеріальних ресурсів – збільшення матеріаловіддачі на 0,044 грн/грн або 4,06% при зменшенні матеріаломісткості на 0,036 грн/грн або на 3,9%;

– але погіршилось використання його оборотного капіталу в 2022 р. в порівнянні з 2021 р. – зменшення оборотності оборотних коштів на 0,08 обороту або на 13,33%, що негативно впливає на фінансовий стан, ліквідність

та платоспроможність та фінансування операційної діяльності підприємства;

– відносні показники ліквідності за 2021-2022 роки не відповідають нормативним значенням (значне відхилення), що свідчить про не змогу підприємства покрити свої зобов'язання та може призвести до банкрутства підприємства;

– на початок попереднього 2021 року підприємство не мало власних оборотних коштів та короткострокових кредитів для покриття запасів, але з урахуванням джерел, які послаблюють напругу – 26544,3 тис. грн фінансова ситуація підприємства є нестійкою, але дуже близькою до кризової. На кінець попереднього 2021 року фінансова ситуація на підприємстві не покращилась – фінансова ситуація кризова. На кінець звітного 2022 року фінансова ситуація на підприємстві є знов кризовою, тому що не вистачає величини власних оборотних активів, короткострокових кредитів та джерел, які послаблюють фінансову напругу, для фінансування запасів, що є негативною тенденцією.

5. Результати дослідження, які відображені у кваліфікаційної роботи магістра були (Додаток Д):

– опубліковані в 1 тезах у співавторстві в матеріалах VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 17-18 квітня 2024 року [32];

– пройшли апробацію та доповідалися на наукових конференціях: VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 17-18 квітня 2024 року та на науково-практичній конференції здобувачів освіти на секції кафедри обліку та аудиту в ОНТУ в 2024 р.; пройшли апробацію з напрямку дослідження наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри обліку та аудиту ОНТУ доповідалися на науковому колоквіумі 18.04.2024 р. на тему «Теоретичні та практичні аспекти проведення зовнішнього та внутрішнього аудиту діяльності суб'єктів національної економіки, інструменти аналізу їх діяльності та забезпечення розвитку».

3. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»

3.1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Бухгалтерський облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» регламентується законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 16 «Витрати». Ведення бухгалтерського обліку на в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» регулюється Наказом про облікову політику. В наказі обумовлені певні особливості бухгалтерського обліку в ТОВ «Вознесенський коньячний завод», як суб'єкту підприємницької діяльності та малого бізнесу.

Облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» охоплює фінансовий, статистичний, податковий облік, а також оперативний, який ведеться у підрозділах підприємства. Так, оперативний облік здійснюється безпосередньо на складах та в цехах підприємства робітниками, де формуються первинні документи підприємства. Статистичний, фінансовий та податковий облік здійснюється безпосередньо у відділі бухгалтерії й узагальнюється у формах статистичної, фінансової та податкової звітності, яка передбачена законодавством для суб'єкта підприємницької діяльності малого бізнесу.

Роботу бухгалтерської служби визначає положення «Про бухгалтерську службу підприємства:

1. Загальні положення.

Бухгалтерський облік являє собою процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства. Відділ бухгалтерії – це самостійний структурний підрозділ на правах відділу, підпорядковується керівнику підприємства, приймає участь у роботі усіх підрозділів підприємства та виконує облікові та контрольні функції.

Бухгалтерський облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» здійснюється відділом бухгалтерії, яка діє на засадах самостійного структурного підрозділу підприємства.

Чисельність працівників бухгалтерської служби визначаються штатним розкладом.

Бухгалтерія в своїй діяльності керується Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, нормативними та законодавчими актами з ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, Положенням про бухгалтерську службу.

Бухгалтерську службу очолює головний бухгалтер, який призначається і звільняється з посади наказом керівника ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

2. Мета і завдання діяльності бухгалтерської служби.

Метою діяльності бухгалтерії є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та про рух грошових коштів.

До основних завдань бухгалтерської служби входить ведення бухгалтерського обліку підприємства, організація обліку фінансово-господарської діяльності, здійснення контролю за збереженням власності, правильним використанням грошових коштів і матеріальних ресурсів, складання звітності.

3. Функції бухгалтерської служби.

Основна функція бухгалтерської служби – ведення бухгалтерського обліку в розрізі господарських засобів та джерел їх утворення на основі натуральних вимірників в грошовому виразі шляхом суцільного, безперервного та взаємозв'язаного відображення у відповідних носіях інформації та організація бухгалтерського обліку, реалізується за такими складовими:

– облік доходів підприємства;

- облік касових операцій;
- облік грошових коштів на рахунках ;
- облік розрахунків по заробітній платі;
- облік розрахунків з бюджетом та позабюджетними соціальними фондами;
- облік розрахунків у порядку планових платежів;
- облік розрахунків з підзвітними особами;
- облік розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами;
- облік необоротних активів;
- облік запасів та МШП;
- облік витрат діяльності;
- облік власного капіталу;
- облік результатів виконання планових показників;
- складання і подання звітності до відповідних органів;
- організація проведення інвентаризації;
- організації технології облікового процесу (облікових номенклатур, носіїв облікової інформації, графіків руху носіїв облікової інформації, архіву звітності тощо);
- організація контролю за фінансово-господарською діяльністю установи;
- організація забезпечення бухгалтерського обліку;
- організація розвитку бухгалтерського обліку.

4. Права і обов'язки.

Вимагати від структурних підрозділів підприємства та окремих посадових осіб своєчасного відповідно до графіків руху носіїв облікової інформації подання оформлених відповідним чином матеріалів (планів, звітів, табелів, довідок тощо).

Не приймати до виконання і оформлення документів за операціями, які порушують діюче законодавство і встановлений порядок приймання, оприбуткування, зберігання та витрачання грошових коштів, обладнання, матеріальних і інших цінностей.

Надавати керівництву підприємства пропозиції про покарання осіб, які є винними у недоброякісному оформленні і складанні документів, несвоєчасній передачі їх для відображення на рахунках бухгалтерського обліку та відображенні в документах недостовірної інформації.

Здійснення зв'язку з іншими організаціями за запитаннями, що входять до компетенції бухгалтерії.

5. Відповідальність.

Всю повноту відповідальності за якість та своєчасність виконання покладених на бухгалтерію даним Положенням задач і функцій несе головний бухгалтер.

Ступінь відповідальності інших працівників бухгалтерії встановлюється посадовими інструкціями.

6. Взаємовідносини.

З усіма структурними підрозділами щодо питань забезпечення процесу бухгалтерського обліку оперативною інформацією.

З кадровим підрозділом – за питанням відбору кадрів в бухгалтерію, формуванню інформації щодо особового складу установи.

З відділом матеріально-технічного постачання – з питань інформаційної бази по надходженню товарно-матеріальних цінностей.

З юридичним відділом – з питань регулювання фактів матеріальної, адміністративної та інших видів відповідальності, підготовки юридичних документів, договорів та контрактів.

7. Організація роботи.

Бухгалтерський підрозділ підприємства працює відповідно до Правил внутрішнього трудового розпорядку установи.

Робочий час працівників бухгалтерії нормований в межах п'ятиденного робочого тижня з встановленими термінами (часовими) – з 9:00 до 18:00 з перервою трудового дня з 12:30 до 13:30.

Веденням обліку в ТОВ «Вознесеньський коньячний завод» займається відділ бухгалтерії, структура якого приведена на рис. 3.1.

Рис. 3.1 – Структура відділу бухгалтерії в ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

Для досягнення своєчасності, повноти, точності обліку кожен з працівників відділу повинен виконувати поставлені перед ним завдання. На підприємстві ТОВ «Вознесенський коньячний завод» у відділі бухгалтерії також діє лінійно– функціональна структура управління.

Керівнику підприємства підпорядковується головний бухгалтер, якому в свою чергу підпорядковуються два бухгалтери – з основної операційної діяльності та бухгалтер по розрахунках з дебіторами та кредиторами.

До обов'язків головного бухгалтера відносять:

1. Забезпечення ведення бухгалтерського обліку, дотримуючись єдиних методологічних засад, встановлених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», з урахуванням особливостей діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних.

2. Організація роботи бухгалтерської служби, контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій.

3. Вимагання від підрозділів, служб та працівників забезпечення неухильного дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

4. Вживання всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах

бухгалтерського обліку та збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну.

5. Забезпечення складання на основі даних бухгалтерського обліку фінансової звітності підприємства, підписання її та подання в установлені строки користувачам.

6. Здійснює заходи щодо надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства.

7. Бере участь у підготовці та поданні інших видів періодичної звітності, які передбачають підпис головного бухгалтера, до органів вищого рівня у відповідності з нормативними актами, затвердженими формами та інструкціями.

8. За погодженням з власником (керівником) підприємства забезпечує перерахування податків та зборів, передбачених законодавством, проводить розрахунки з іншими кредиторами відповідно до договірних зобов'язань.

9. Здійснює контроль за веденням касових операцій, безготівкових розрахунків, раціональним та ефективним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

10. Бере участь у проведенні інвентаризаційної роботи на підприємстві, оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства.

11. Організує роботу з підготовки пропозицій для керівника ТОВ «Вознесенський коньячний завод» щодо:

– визначення облікової політики підприємства, внесення змін до обраної облікової політики, вибору форми бухгалтерського обліку з урахуванням діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних;

– розроблення системи і форм внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та правил документообігу, додаткової системи рахунків і реєстрів аналітичного обліку, звітності і контролю господарських операцій;

– визначення прав працівників на підписання первинних та зведених облікових документів;

– вибору оптимальної структури бухгалтерської служби та чисельності її працівників, підвищення професійного рівня бухгалтерів, забезпечення їх довідковими матеріалами;

– поліпшення системи інформаційного забезпечення управління та шляхів проходження обробленої інформації до виконавців;

– впровадження автоматизованої системи оброблення даних бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей діяльності підприємства чи удосконалення діючої;

– забезпечення збереження майна, раціонального та ефективного використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, залучення кредитів та їх погашення.

12. Керує працівниками бухгалтерського обліку підприємства та розподіляє між ними посадові завдання та обов'язки.

13. Знайомить цих працівників із нормативно-методичними документами та інформаційними матеріалами, які стосуються їх діяльності, а також із змінами в чинному законодавстві.

Обов'язки бухгалтера по розрахунковим операціям:

1. Обробляти та аналізувати інформацію стосовно виконання покупцями та замовника умов діючих договорів.

2. Вести бухгалтерського обліку з дебіторами за роботи, товари, послуги та складати відповідної бухгалтерської звітності.

3. Обробляти банківських документів стосовно розрахунків дебіторів.

4. Приймати та контролювати первісну документацію від покупців та замовників.

5. Забезпечувати керівництво інформацією відносно положення справ по існуючим дебіторам.

6. Здійснювати операції по прийому, обліку, видачі і зберіганню грошових коштів і інших грошових коштів з обов'язковим дотриманням правив, що забезпечують їх збереження.

7. Отримувати по оформленим відповідно до встановленого порядку документах грошові кошти або оформлювати їх для здобуття безготівковим дорогою в установах банку для виплати робітником і службовцем заробітної плати, премій, оплати відряджень і інших витрат.

8. Вести на основі прибуткових і витратних документів касову книгу, звіряти фактичну наявність грошових сум і цінних паперів з книжковим залишком.

9. Складати касову звітність.

10. Здійснювати готівкові та безготівкові розрахунки в установленому порядку з організаціями та фізичними особами при оплаті робіт і послуг підприємства.

Для чіткої організації і планування роботи, а також раціонального розподілу праці на підприємстві розробляються посадові інструкції на кожную посаду, передбачену штатним розкладом.

Посадова інструкція головного бухгалтера складена в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відповідно до вимог чинного законодавства України.

В ТОВ «Вознесенський коньячний завод» застосовується автоматизована форма обліку (рис. 3.2).

Працівники відділу бухгалтерії також застосовують для обробки інформації наступні програми: MS Word, MS Excel. У програмі MS Word в основному створюється і редагуються текстові документи та звіти. В цьому форматі працівники відділу отримують інформацію від інших підрозділів, керівництва. У програмі MS Excel складаються різноманітні таблиці для подальших обчислень, дозволяє вирішувати завдання і тому є поширеною програмою в усіх підрозділах в ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Рис. 3.2 – Схема автоматизованої форми ведення бухгалтерського обліку, яка використовується в ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

Таким чином, відділ бухгалтерії працює згладжено завдяки новим автоматизованим технологіям, програмним забезпеченням та кваліфікованими працівниками відділу. Більша частина завдань, покладених на відділ бухгалтерії вирішується на більш якісному рівні та з використанням меншого часу завдяки комп'ютерним технологіям та інтегрованих на ньому програм.

3.2. Фінансовий облік власного капіталу підприємства

Облік власного капіталу підприємства в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» ведеться у відповідності з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [1], «Національним положення (стандартом)

бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [3], Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [6], Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [5] тощо.

Бухгалтерський облік та відображення в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» ведеться та відображаються у фінансової звітності як у суб'єкта малого бізнесу відповідно П(С)БО 25 [4].

Облік власного капіталу та організація первинної облікової інформації в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» починається з виявленням складу господарських операцій і об'єктів, що повинні знайти відображення в системі обліку на підприємстві. Для цього по кожному з поділів облікової роботи складається перелік інформації. Такий перелік називається обліковою номенклатурою.

Первинні документи з руху власного капіталу в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» складаються на бланках типових форм, затвердженим Міністерством статистики України, а також на бланках спеціалізованих форм, затверджених міністерствами і відомствами України. Так, для обліку операцій з основними засобами застосовують документи, передбачені наказом Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» зі змінами, для обліку операцій з нематеріальними активами розроблено типові форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів, аналогічно, для обліку операцій з малоцінними та швидкозношуваними предметами, сировиною і матеріалами розроблено типові форми первинних документів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Документування операцій з власним капіталом

в ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

Документування операцій за власним капіталом				
Операції, які призводять до змін, як у складі власного капіталу, так і у складі активів підприємства		Операції, які призводять лише до змін у складі власного капіталу та за розрахунками учасниками		Інші
Акт приймання-передачі ОЗ, накладна, акт про приймання матеріалів, ПКО, виписка банку	Довідка бухгалтерії	Накази, розпорядження, рішення зборів учасників, засновницький опис майна	Довідка бухгалтерії	

Збільшення зареєстрованого капіталу ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відображається записами, що наведені в табл. 3.2. Збільшення зареєстрованого капіталу може бути здійснене лише після здійснення всіма учасниками своїх внесків повністю. Зміни розміру зареєстрованого капіталу ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відображаються у бухгалтерському обліку після внесення відповідних змін до державного реєстру.

Таблиця 3.2 – Документування операцій збільшення зареєстрованого капіталу в ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Збільшено зареєстрований капітал в розмірі додаткових внесків засновників	46	40
2	Збільшено зареєстрований капітал за рахунок дивідендів	671	40
3	Збільшено зареєстрований капітал за рахунок реінвестування і прибутку	443	40
4	Збільшено зареєстрований капітал за рахунок індексації і основних засобів	423	40

Збільшення зареєстрованого капіталу товариства здійснюється шляхом перереєстрації установчих документів ТОВ «Вознесенський коньячний завод» або формування засновниками додаткового капіталу для його фінансування та розвитку.

Зменшення зареєстрованого капіталу ТОВ «Вознесенський коньячний завод» може здійснюватися шляхом зменшення зареєстрованого капіталу підприємства.

Складено кореспонденцію рахунків з обліку додаткових внесків засновників товариства без рішення про збільшення зареєстрованого капіталу підприємства в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Документування операцій при збільшення зареєстрованого капіталу в ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображено додаткові внески засновників товариства без рішення про збільшення зареєстрованого капіталу підприємства:		
	- грошовими коштами	30,31	422
	- основними засобами	10	422
	- нематеріальними активами	12	422
	- товарно-матеріальними цінностями	20, 22	422

За період, що аналізується, зареєстрований капітал ТОВ «Вознесенський коньячний завод» не змінювався та склав 7100 тис. грн., підприємство не має інших видів власного капіталу крім нерозподіленого прибутку у сумі 851,6 тис.грн у 2021 р. та 960,3 тис.грн у 2022 р. (на кінець періоду).

Загальна сума власного капіталу ТОВ «Вознесенський коньячний завод» у фінансової звітної суб'єкта малого бізнесу склала: у 2021 році – 7951,6 тис.грн, а у 2022 році – 8060,3 тис.грн, за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку, що є позитивним.

Додатковий капітал підприємства може бути одним із джерел погашення збитків ТОВ «Вознесенський коньячний завод», що відображається проведенням: Дт 422 Кт 442. На субрахунку 423 «Дооцінка активів» відображається сума дооцінки (уцінки) активів, яку здійснюють у випадках, передбачених законодавством і Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Слід мати на увазі, що лише дооцінка необоротних активів впливає на розмір власного капіталу.

Дооцінка основних засобів здійснюється відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» у випадку, якщо його (об'єкта) залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої вартості на дату балансу. На суму дооцінки

збільшується вартість основного засобу по дебету рахунка 10 і одночасно по кредиту 423. Якщо раніше була проведена уцінка, а зараз проводиться дооцінка, то на суму попередньої уцінки збільшується дохід, який відображається по Кт 746, а перевищення суми дооцінки над попередньою уцінкою збільшує Кт 423. На суму проведеної дооцінки одночасно індексується сума зносу проведенням Дт 423 Кт 13.

Здійснення уцінки раніше до оцінених основних засобів відображається проведеннями:

- на суму попередньо проведеної дооцінки – Дт 423 Кт 10;
- на суму уцінки основних засобів – Дт 975 Кт 10;
- на суму зносу уцінених основних засобів – Дт 13 Кт 10.

У момент безоплатного отримання необоротних активів ТОВ «Вознесенський коньячний завод» збільшує свій додатковий капітал на суму справедливої вартості, за якою вони оприбутковані на баланс підприємства. Потім одночасно з нарахуванням зносу по безоплатно отриманих необоротних активах підприємство відображає дохід у розмірі нарахованого зносу.

У балансі залишок по субрахунку 424 «Безоплатно отримані активи», тобто кредитове сальдо відповідає залишковій вартості безоплатно отриманих підприємством необоротних активів і відображається по статті «Інший додатковий капітал». У 2021-2022 роках ТОВ «Вознесенський коньячний завод» не мало додаткового капіталу, переоцінки та безоплатно одержаних активів.

На субрахунку 441 відображають наявність та рух нерозподіленого прибутку в ТОВ «Вознесенський коньячний завод». На субрахунку 442 відображають непокріті збитки. їх списання здійснюють за рахунок нерозподіленого прибутку, резервного, пайового чи додаткового капіталу тощо. На субрахунку 443 відображають розподіл прибутку між власниками (нарахування дивідендів), виплати за облігаціями, відрахування до резервного капіталу та інше використання прибутку в поточному періоді.

У балансі підприємства – форми №1-м дані про суми нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) відображаються у рядку 1420, причому сума непокритого збитку наводиться в дужках і вираховується при визначенні підсумку I розділу пасиву балансу.

На нашу думку, з метою забезпечення ефективності діяльності підприємства, покращення організації бухгалтерського обліку, необхідно удосконалення його інструменту – робочого плану рахунків та організації обліку власного капіталу ТОВ «Вознесенський коньячний завод» й необхідно ввести рахунки 2-го порядку, а саме: рахунок 43 «Резервний капітал» доповнити субрахунками: 431 – «Резерв на покриття збитків суб'єкта господарювання», 432 – «Резерв на виплату боргів у разі ліквідації суб'єкта господарювання», 443 – «Резерв на виплату дивідендів», 434 – «Резерв на інші цілі, передбачені законодавством та засновницькими документами». Формування додаткових резервів створить додаткові джерела фінансування для ТОВ «Вознесенський коньячний завод» під час агресивної впливи факторів зовнішнього середовища на діяльність підприємств в Україні, а тому числі військових дій.

У фінансовій звітності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» розрахунки власний капітал відображається у фінансовій звітності суб'єкту малого бізнесу (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Відображення у фінансовій звітності власного капіталу
ТОВ «Вознесенський коньячний завод» у 2022 р.

Форма фінансової звітності	Відображення
1. Форма №1-м «Баланс»	У I розділі Пасиву «Власний капітал», в статтях: - 1400 «Зареєстрований (пайвий) капітал» – 7100,0 тис.грн; -1420 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – 960,3 ти.грн.

3.3. Аудиторський висновок відображення у фінансовій звітності власного капіталу підприємства

На підставі дослідження методики проведення аудиту власного капіталу підприємства у п.1.3 кваліфікаційної роботі [27], проведено аудиторське дослідження достовірності відображення власного капіталу в ТОВ «Вознесенський коньячний завод та складено умовно-позитивний аудиторський висновок:

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

**про відображення у фінансовій звітності власного капіталу підприємства
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ
КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»**

01.03.2024 р.

м. Одеса

Керівництву

ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

*Можливі користувачі: Державна комісія
з цінних паперів і фондового ринку, її
територіальні відділення*

Згідно з договором № 15/2024 від 01.02.2024 р. аудиторська фірма «СТУДЕНТ», свідоцтво про внесення до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності №2501 від 01.09.2023 р., видане Аудиторською Палатою України, провела аудит фінансової звітності в частині відображення власного капіталу ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД» (далі – ТОВ «Вознесенський коньячний завод») станом на 31.12.2022 р.

Відповідальність стосовно зазначеної фінансової звітності несе керівництво ТОВ «Вознесенський коньячний завод». Нашим обов'язком є висловлення думки стосовно цієї фінансової звітності на підставі проведеного аудиту.

Ми провели аудиторську перевірку згідно з Міжнародними стандартами аудиту, надання впевненості та етики Міжнародної федерації бухгалтерів, законодавства України та склали аудиторський висновок з урахуванням вимог Положення щодо підготовки аудиторських висновків, які подаються до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку при розкритті інформації емітентами та професійними учасниками фондового ринку, затвердженого рішенням ДКЦПФР №1528 від 19.12.2006 р.

1.1. Основні відомості про аудиторську фірму:

Товариство з обмеженою відповідальністю Аудиторська фірма «СТУДЕНТ», свідоцтво про внесення до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності №2501 від 01.09.2023 р., видане за рішенням №0501 Аудиторської палати України.

Ідентифікаційний код: 12345678

Адреса: 65039, м. Одеса, вул. Канатна, 112, к. 301.

1.2. Основні відомості про Компанію:

Повна назва Компанії	Товариство з Обмеженою Відповідальністю «Вознесенський коньячний завод»
Скорочена назва Компанії	ТОВ «Вознесенський коньячний завод»
Код ЄДРПОУ	40404385
Організаційно-правова форма емітента	Товариство з Обмеженою Відповідальністю
Юридична адреса і місцезнаходження	Вул. Зеленогаївська, б.2, с. Бузьке Миколаївська обл., 56541
Основні види діяльності	Дисциплінація, ретифікація та змішування спиртних напоїв
Чисельність працівників	27

1.3. Основні відомості про умови договору на проведення аудиту:

Дата та номер договору на проведення аудиту: № 15/2024 від 01.02.2024 р. Дата початку та дата закінчення проведення аудиту: 10.02.2024 р. – 01.03.2024 р. Масштаб проведення аудиту: перевірка достовірності відображення у фінансової звітності фінансової звітності власного капіталу за 12 місяців 2022 року.

1.4. Змістова частина

До перевірки надана наступна документація:

- оборотні та сальдові баланси;
- відомості аналітичного обліку;
- первинні документи господарських операцій;
- фінансова звітність.

Перевіркою охоплені наступні питання:

- облік формування зареєстрованого капіталу;
- облік основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей;
- облік формування складу витрат на виробництво;
- облік коштів і розрахунків;
- облік реалізації товарів і послуг,
- облік фінансових результатів;
- правильність розподілу прибутку відповідно до Статуту;
- наявність спеціальних і цільових фондів, їх формування і використання відповідно до чинного законодавства;
- відповідність бухгалтерського обліку вимогам законодавства.

При проведенні перевірки аудитори діяли відповідно до Законів України «Про аудиторську діяльність», «Про господарські товариства», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про цінні папери та фондову біржу», «Податковий Кодекс України», Цивільного та Господарського кодексів України, «Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку», «Міжнародних стандартів аудиту» інших законодавчих і нормативних

актів, які регулюють бухгалтерський і податковий облік, а також Міжнародних стандартів аудиту, надання впевненості та етики Міжнародної федерації бухгалтерів.

Зміст здійснених господарських операцій досліджувався в основному вибіркоvim і суцільним засобами шляхом застосування спеціальних прийомів документального та фактичного контролю. Використовуючи тестування, була перевірена інформація, що підтверджує цифровий матеріал, на якому засновується звітність. Під час перевірки досліджувані бухгалтерські принципи оцінки матеріальних статей балансу, використані керівництвом підприємства. Вважаємо, що зібраної інформації достатньо для складання аудиторського висновку.

Фінансово-господарська діяльність ТОВ «Вознесенський коньячний завод» здійснюється відповідно до чинного законодавства, прийнята система бухгалтерського обліку відповідає вимогам законодавчих і нормативних актів. Фінансова звітність складена за даними обліку і достовірно відображає у всіх істотних аспектах фактичний фінансово-господарський стан підприємства станом на 31.12.2022 р. за результатами операцій за період з 01.01.2022р. по 31.12.2022 р.

Фінансова звітність малого підприємства за 12 місяців 2022 року складена відповідно до вимог Національних нормативів (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні.

Дані, відображені в Балансі, підтверджуються залишками на рахунках активів і зобов'язань. Аналіз статей Звіту про фінансові результати дає реальну інформацію про доходи і витрати, про прибутки і збитки, отримані внаслідок діяльності підприємства за звітний період.

Бухгалтерський облік ТОВ «Вознесенський коньячний завод» ведеться згідно з Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та з Національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік ТОВ «Вознесенський коньячний завод» забезпечує своєчасне та повне відображення всіх господарських операцій за відповідними

рахунками і параметрами та надання необхідної інформації користувачам про стан активів, зобов'язань, результати фінансової діяльності та інших показників.

Облікова політика визначена підприємством самостійно і затверджена Наказом від 30.12.2021 р. У даному наказі відображена методологія ведення бухгалтерського обліку та надання інформації у фінансових звітах, які відповідають вимогам П(С)БО і найбільше адаптовані до діяльності підприємства. За період, що перевірявся, облікова політика підприємства не змінювалась. На підприємстві застосовується автоматизована система обліку.

Аудиторський висновок незалежних аудиторів

Ми провели аудит наданого нижче балансу ТОВ «Вознесенський коньячний завод» в частині відображення власного капіталу станом на 31 грудня 2022 року. Відповідальність стосовно зазначеної фінансової звітності несе керівництво ТОВ «Вознесенський коньячний завод». Нашим обов'язком є висловлення думки стосовно цієї фінансової звітності на підставі проведеного аудиту.

Ми провели аудиторську перевірку згідно з Міжнародними стандартами аудиту. Ці стандарти зобов'язують нас планувати і здійснювати аудиторську перевірку з метою одержання обґрунтованої впевненості в тому, що фінансові звіти не містять суттєвих викривлень. Аудит включає перевірку шляхом тестування доказів, що підтверджують суми та розкриття інформації про фінансові звіти. Аудиторська перевірка включає також оцінку застосованих принципів бухгалтерського обліку та суттєвих попередніх оцінок, здійснених керівництвом, а також оцінку загального подання фінансових звітів. Ми вважаємо, що проведена нами аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для висловлення нашої думки.

Надана інформація свідчить про відповідність здійснюваної господарсько-фінансової діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» чинному законодавству. Прийнята система бухгалтерського обліку відповідає вимогам законодавчих і нормативних актів. Фінансова звітність підприємства

складена на основі облікових даних і в цілому вірогідно відображає фактичний фінансовий стан на 31.12.2022 р. Фінансовий результат, що відображений у фінансовій звітності, відповідає даним бухгалтерського обліку підприємства.

На нашу думку, подана нижче фінансова звітність справедливо й достовірно в усіх суттєвих аспектах відображає фінансовий стан ТОВ «Вознесенський коньячний завод» станом на 31 грудня 2022 р., а також результати його діяльності за 12 місяців 2022 р. у відповідності до Національних стандартів фінансової звітності та інших нормативно-правових актів України.

1.5. Висловлення думки стосовно розкриття підприємством інформації про деякі показники фінансово-господарської діяльності у фінансовій звітності відповідно до встановлених нормативів

1.5.1 Думка аудитора стосовно розкриття інформації про активи відповідно до встановлених нормативів

Власний капітал відображено у балансі ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за статтями та має наступну структуру:

Найменування показника	31.12.2022р., тис.грн
1. Зареєстрований (пайовий) капітал	7100,0
2. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	960,3
Разом	8060,3

1.5.2. Аналіз показників фінансового стану

Аналіз фінансового стану проводився на основі показників платоспроможності та фінансової стабільності на початок і кінець періоду 2022 р., що перевірявся в ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Аналіз ліквідності підприємства здійснюється за даними балансу та дозволяє визначити спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання. Аналіз ліквідності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів): коефіцієнта загальної ліквідності (покриття), коефіцієнта швидкої ліквідності, коефіцієнта абсолютної ліквідності та чистого оборотного капіталу (див. п.2.3 роботи). Дослідження

показало, що баланс ТОВ «Вознесенський коньячний завод» не є абсолютно ліквідним, що негативно впливає на фінансовий стан та платоспроможність підприємства.

Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства здійснюється за даними балансу підприємства, характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, ступінь фінансової стійкості та незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності. За період що аналізується спостерігається кризова фінансова ситуація в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» що негативно впливає на фінансовий стан та платоспроможність підприємства.

Проведений аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» дозволяє зробити висновок, що фінансовий стан в цілому є задовільним з урахуванням специфіки діяльності Компанії.

Перевірена інформація, яка наведена у фінансовій звітності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» в частині власного капіталу підприємства станом на дату аудиту відповідає НП(С)БО, Міжнародним стандартам аудиту, справедлива та достовірна.

Аудитор

М.С. Бошков

Висновки до третього розділу

1. Організація ведення фінансового обліку власного капіталу підприємства в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» і відображення їх у фінансовій звітності, що досліджено у третьому розділі кваліфікаційної роботи, відповідає Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положенням (стандартам) бухгалтерського обліку, Національному Положенню (Стандарту) бухгалтерського обліку №1 та іншим нормативним і законодавчим актам. Фінансова звітність, в тому числі Форма №1-м та Форма №2-м складені відповідно до вимог Національних положень(стандартів) бухгалтерського обліку і інших нормативно-правових актів України.

2. Досліджено особливості обліку власного капіталу в ТОВ «Вознесенський коньячний завод», та відображення їх у фінансової звітності. Складена кореспонденція рахунків.

3. Проведення аудиторського дослідження показало:

Аналіз фінансового стану проводився на основі показників платоспроможності та фінансової стабільності на початок і кінець періоду 2022 р., що перевірявся в ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Аналіз ліквідності підприємства здійснюється за даними балансу та дозволяє визначити спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання. Дослідження показало, що баланс ТОВ «Вознесенський коньячний завод» не є абсолютно ліквідним, що негативно впливає на фінансовий стан та платоспроможність підприємства.

Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства здійснюється за даними балансу підприємства, характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, ступінь фінансової стійкості та незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності. За період що аналізується спостерігається кризова фінансова ситуація в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» що негативно впливає на фінансовий стан та платоспроможність підприємства.

Проведений аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» дозволяє зробити висновок, що фінансовий стан в цілому є задовільним з урахуванням специфіки діяльності Компанії. Перевірена інформація, яка наведена у фінансової звітності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» в частині власного капіталу підприємства станом на дату аудиту відповідає НП(С)БО, Міжнародним стандартам аудиту, справедлива та достовірна. Складено умовно-позитивний висновок.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В результаті вивчення сутності, класифікації власного капіталу підприємства, дослідження його фінансового обліку і методики аудиту, проведення фінансово-економічного аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» з поглибленим аналізом власного капіталу підприємства можна сформулювати наступні висновки:

1. В першому розділі цієї кваліфікаційної роботи досліджено та доведено:

1.1. Дослідження показало, що в економічній літературі немає єдиних підходів до визначення поняття та класифікації капіталу підприємства з метою ефективного управління ним та недостатньо уваги автори приділяють узгодженості функціонування різних його видів, тому подальші дослідження направлені на вивчення взаємозв'язків між основними видами капіталу, а зміни умов господарювання створюють передумови для постійного удосконалення даної проблематики.

1.2. Визначення поняття «власний капітал» відрізняється залежно від сфери застосування. Відповідно до економічної теорії «власний капітал» – це фінансові ресурси, що вкладаються в частину активів, відображені в пасиві балансу підприємства. Фінансові ресурси господарюючого суб'єкта – це кошти, що є у його розпорядженні. Вони використовуються на розвиток виробництва, невиробничої сфери, споживання, а також можуть залишатися у резерві. Фінансові ресурси, що використовуються на розвиток виробничо-торгового процесу – це капітал у грошовій формі.

1.3. Дослідження показало, що вчені виділяють три підходи до визначення сутності економічної категорії «власний капітал»: бухгалтерський – «частина в активах підприємства, що залишається після вирахування зобов'язань»; правовий – «власні джерела фінансування підприємства, які без визначеного строку повернення внесені його засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку»; економічний – Загальна вартість засобів, фінансових коштів підприємства, які належать йому, на правах власності і використовуються ним для формування певної частини його чистих активів.

1.4. Бухгалтерський підхід має об'єктивний характер, в основі якого лежить положення бухгалтерського обліку відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1). Дослідження показало, що власний капітал визначається як частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Загалом як в економічній літературі, так і в нормативно-правових базах наводяться різні визначення власного капіталу. Узагальнюючи їх можна сказати, що власний капітал – це власні джерела фінансування підприємства, сформовані за рахунок вкладень засновників (учасників) (внесених без визначеного терміну повернення), а також ресурсів (засобів) отриманих у процесі діяльності підприємства (як у результаті власної діяльності, так і безоплатно). Розглянута класифікація власного капіталу відповідно до наукових публікацій та НП(С)БО 1.

1.5. Фінансовий облік власного капіталу підприємства та відображення у звітності ведеться відповідно до Національного ПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджені наказом Мінфіну від 07.02.2013 р. №73 зі змінами, Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», затверджений постановою Верховної Ради України від 16 липня 1999 р. № 996 станом на 16.11.2018 р. зі змінами, Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. № 291 зі змінами, Інструкцією «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», що затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. № 291 зі змінами, Закону України «Про акціонерні товариства», що затверджено Верховною Радою України від 17.09.2008 р. №514-VI, іншими нормативними та законодавчими документами, затвердженим Наказом «Про облікову політику підприємства». В розділі наведено фінансовий облік власного капіталу підприємства і відображення його у фінансової звітності, складена кореспонденція рахунків.

1.6. Досліджена методика аудиту власного капіталу підприємства, його нормативно-правова база, мета, завдання, етапи проведення, основні порушення, які аудитор може виявити під час проведення аудиту достовірності обліку власного капіталу та відображення у фінансовій звітності підприємства. Розглянути робочі та підсумкові документи аудитора

2. Проведене дослідження аспектів імпорту агропродовольчих товарів до України в умовах війни та фінансовий аналіз власного капіталу в ТОВ «Вознесенський коньячний завод у другому розділі кваліфікаційної роботи показали:

2.1. Наше дослідження показало, що в товарному імпорті частка агропродовольчої продукції знаходиться в межах 10,6–10,9%. При цьому варто пам'ятати, що в товарному експорті частка цієї продукції за даними 2023 р. склала 60,8%. В період війни 2022-2023 рр. імпорт товарів скоротився в порівнянні з довоєнним 2021 р. Проте в 2023 р. в порівнянні з попереднім 2022 р. імпорт суттєво зріс й не тільки по усіх товарах, але й по агропродовольчих, що негативно вплинуло на торговельний баланс, тобто різницю між вартістю експорту і імпорту [32].

2.2. Серед продуктів рослинного походження найбільше зростання імпорту мало місце по продукції товарної групи 08 «Їстівні плоди та горіхи» (+149 млн.дол або 122,5%). В складі готових харчових продуктів, на які приходить 46,8% імпорту агропродовольчих товарів, високі темпи зростання мають місце по товарах усіх товарних груп (16-24) [32].

2.3. Проведене нами дослідження дозволяє зробити наступні висновки [32]: зростання імпорту негативно впливає на торговельний баланс і означає невиправдані в даному випадку витрати іноземної валюти; для зменшення імпорту агропродовольчої продукції необхідно по-перше, збільшити виробництво якісних вітчизняних товарів, і по-друге, ввести певні державні обмеження; для виявлення тенденцій та більш глибокого з'ясування причин зростання імпорту окремих видів агропродовольчих продуктів, нашим

побільшим дослідженням є аналіз виробництва продукції суб'єктів агропромислового виробництва в Україні.

2.4. Аналіз власного капіталу підприємства в 2022 році в порівнянні з 2021 роком показав:

– власний капітал підприємства в звітному 2022 році в порівнянні з попереднім 2021 роком збільшився на 108,7 тис. грн або на 1,4% за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку підприємства – на 108,7 тис. грн. або на 12,8%, що є позитивної тенденцією в діяльності підприємства. Власний капітал підприємства в попередньому 2021 році формувався переважно за рахунок зареєстрованого (пайового) капіталу та нерозподіленого прибутку та в звітному 2022 році його формування не змінилось;

– як в звітному 2022 році, так й в попередньому 2021 році всі показники рентабельності капіталу мали низки значення та тенденцію до коливання, що пов'язано з зменшенням чистого прибутку підприємства та вартості капіталу впродовж періоду, який досліджувався. В звітному 2022 році відбулось такі зміни показників рентабельності: рентабельності всього капіталу – зменшилась на 0,13%п.; рентабельності основного капіталу – збільшилась на 0,09%п.; рентабельності оборотного капіталу – зменшилась 0,16%п., що пов'язане переважно зі зменшенням величини чистого прибутку на 44,80 тис. грн. та середньорічної величини відповідного капіталу, що негативно характеризує діяльність підприємства та роботу правлінського персоналу.

3. Організація ведення фінансового обліку власного капіталу та аудиту в ТОВ «Вознесенський коньячний завод», що досліджено у третьому розділі кваліфікаційної роботи показало:

3.1. Організація ведення фінансового обліку власного капіталу підприємства в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» і відображення їх у фінансовій звітності, що досліджено у третьому розділі кваліфікаційної роботи, відповідає Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положенням (стандартам) бухгалтерського обліку, Національному Положенню (Стандарту) бухгалтерського обліку №1 та іншим нормативним і

законодавчим актам. Фінансова звітність, в тому числі Форма №1-м та Форма №2-м складені відповідно до вимог Національних положень(стандартів) бухгалтерського обліку і інших нормативно-правових актів України.

3.2. Досліджено особливості обліку власного капіталу в ТОВ «Вознесенський коньячний завод», та відображення їх у фінансовій звітності. Складена кореспонденція рахунків.

3.3. Проведе аудиторське дослідження показало:

Аналіз фінансового стану проводився на основі показників платоспроможності та фінансової стабільності на початок і кінець періоду 2022 р., що перевірявся в ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Аналіз ліквідності підприємства здійснюється за даними балансу та дозволяє визначити спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання. Дослідження показало, що баланс ТОВ «Вознесенський коньячний завод» не є абсолютно ліквідним, що негативно впливає на фінансовий стан та платоспроможність підприємства.

Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства здійснюється за даними балансу підприємства, характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, ступінь фінансової стійкості та незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності. За період що аналізується спостерігається кризова фінансова ситуація в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» що негативно впливає на фінансовий стан та платоспроможність підприємства.

Проведений аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» дозволяє зробити висновок, що фінансовий стан в цілому є задовільним з урахуванням специфіки діяльності Компанії. Перевірена інформація, яка наведена у фінансовій звітності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» в частині власного капіталу підприємства станом на дату аудиту відповідає НП(С)БО, Міжнародним стандартам аудиту, справедлива та достовірна. Складено умовно-позитивний висновок.

5. Для якісної організації обліку, аналізу та аудиту власного капіталу в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» та їх удосконалення підприємству рекомендується:

5.1 Додати до робочого плану рахунків на підприємстві з метою забезпечення необхідної деталізації обліково-економічної інформації з обліку власного капіталу додаткову систему субрахунків.

На нашу думку, з метою забезпечення ефективності діяльності підприємства, покращення організації бухгалтерського обліку, необхідно удосконалення його інструменту – робочого плану рахунків та організації обліку власного капіталу ТОВ «Вознесенський коньячний завод» й необхідно ввести рахунки 2-го порядку, а саме: рахунок 43 «Резервний капітал» доповнити субрахунками: 431 – «Резерв на покриття збитків суб'єкта господарювання», 432 – «Резерв на виплату боргів у разі ліквідації суб'єкта господарювання», 443 – «Резерв на виплату дивідендів», 434 – «Резерв на інші цілі, передбачені законодавством та засновницькими документами». Формування додаткових резервів створить додаткові джерела фінансування для ТОВ «Вознесенський коньячний завод» під час агресивної впливи факторів зовнішнього середовища на діяльність підприємств в Україні, а тому числі військових дій.

5.2. Для ефективного управління власним капіталом підприємства рекомендують проводити його аналіз за методичним підходом, який запропоновано у п.2.2-2.3 у 2 розділі роботи, а саме крім традиційного підходу додати розрахунок та аналіз показників за методичним підходом [48,49,50]: використання власного капіталу: коефіцієнт захисту власного капіталу, коефіцієнт ризику власного капіталу; розвитку підприємства; рентабельність власного капіталу; оборотність власного капіталу; приріст власного капіталу

Проведене дослідження дозволяє стверджувати [48,49,50], що дані показники дозволяють отримати таку інформацію про стан, ризику та захист власного капіталу суб'єктів харчової промисловості на будь-якому рівні дослідження в запропонованому методичному підході до оцінки

результативності діяльності (за дослідженням фінансової складової) з метою проведення оцінювання конкурентоспроможності суб'єктів харчової промисловості на мезо-, мікро-, міні- та нанорівнях дослідження з використанням методів, що базуються на теорії ефективної конкуренції [48,49,50]:

Коефіцієнт захисту власного капіталу: демонструє частину власного капіталу, що виконує захисну функцію у суб'єкта харчової промисловості. Високе значення свідчить про значний резервний фонд та додатково вкладений капітал, що може бути використаним у випадку виникнення непередбачуваних процесів та погіршенні типу фінансової стійкості суб'єкта харчової промисловості.

Коефіцієнт ризику власного капіталу: значення показника є свідченням рівня ризику втрати суб'єктів харчової промисловості суми свого статутного капіталу та накопиченого нерозподіленого прибутку. У випадку відхилення від нормативного значення, знижується довіра до самого суб'єкта харчової промисловості, адже у випадку виникнення кризових ситуацій існує ризик неповернення коштів кредиторів. Нормативним значенням є 5 та вище. У випадку відхилення доцільно, працювати в напрямку збільшення статутного капіталу суб'єктів харчової промисловості.

Коефіцієнт захисту статутного капіталу: коефіцієнт вказує на захищеність статутного капіталу у випадку виникнення складних непередбачуваних ситуацій у суб'єкту харчової промисловості. Якщо значення показника низьке, наприклад, дорівнює нулю, то це пряме порушення законодавства. Відповідно до діючого законодавства, коефіцієнт повинен бути не меншим 0,15. Якщо значення показника є нижчим, то рекомендовано протягом наступних років, відповідно до законодавства, кожного року суб'єкт харчової промисловості повинен збільшувати резервний фонд відповідно до діючого законодавства.

Коефіцієнт розвитку суб'єктів харчової промисловості самофінансуванням: означає здатність суб'єкта харчової промисловості розвиватися за рахунок проведення ефективної діяльності, що приносить

значний прибуток. Низьке значення показника свідчить, що більшість прибутку суб'єкту харчової промисловості було виведено з обороту, зокрема, для виплати дивідендів акціонерам, як що суб'єкт є акціонерним товариством.

Рентабельність власного капіталу: дозволяє визначити ефективність власного капіталу суб'єктів харчової промисловості, тобто коштів, що належать власникам, наприклад, акціонерам. Зазвичай, високе значення показника є позитивним показником. У свою чергу низьке значення свідчить про неефективний рух капіталу у суб'єкта харчової промисловості, що призводить до зменшення його вартості. Позитивною тенденцією протягом декількох років є висхідна динаміка.

Оборотність власного капіталу вказує, скільки товарів та послуг суб'єкт харчової промисловості зміг виробити на надати клієнтам у поточному році на кожну гривню вкладеного власного капіталу. Постійне підвищення інтенсивності використання власного капіталу є позитивною тенденцією та відображає його приріст.

5.3. Систематично проводити внутрішній аудит власного капіталу, який дозволяє контролювати, наприклад, формування прибутку від діяльності та збільшити власний капітал підприємства, за методикою, яка наведена в п. 1.3 кваліфікаційної роботи.

6. Результати дослідження, які відображені у другому розділі кваліфікаційної роботи були:

- опубліковані в 1-х тезах всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (у співавторстві) [32];

- пройшли апробацію та доповідалися на наукових студентських конференціях здобувачів освіти на секції кафедри обліку та аудиту в ОНТУ в 2023-2024 р. та на VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді» 17-18 квітня 2024 року;

- пройшли апробацію на науковому колоквіуму «Теоретичні та практичні аспекти проведення зовнішнього та внутрішнього аудиту діяльності

суб'єктів національної економіки, інструменти аналізу їх діяльності та забезпечення розвитку» в рамках дослідження наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри обліку та аудиту ОНТУ 18.04.2024 р. в рамках дослідження наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» (Додаток Д).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 року № 996–XIV зі змінами. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 01.06.2024 р).
2. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 року № 2755-VI зі змінами. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/nalogovyi-kodeks/> (дата звернення 01.06.2024 р).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 07.02.2013 р. № 73, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 01.06.2024 р).
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення 01.06.2024).
5. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», від 30.11.99 №1019 (зі змінами). URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/instrukciya-pro-zastosuvannya-1021038.html> (дата звернення 01.06.2024 р).
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 №291 зі змінами. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/plan-schetov-buhgalterskogo-1021043.html> (дата звернення 01.06.2024 р).
7. Бланк І.А. Основи фінансового менеджменту. Т.1. К.: Ніка-Центр, Ельга, 2001. 592 с.
8. Петришинець Л.В. Систематизація підходів до визначення змісту та видів капіталу підприємства // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. 2011. № 2. с. 175-180.

9. Чміль Г.Л. Капітал підприємства та чинники зміни його оборотності [Електронний ресурс] // Економіка. Управління. Інновації. 2014. №1. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2014_1_109.pdf (дата звернення 01.06.2024).
10. Фінанси підприємств підручник / за ред. В.М. Поддєрьогіна. К.: Вид-во «КНЕУ», 2004. 546 с.
11. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент: навчальний курс. К.: Ніка-Центр, Ельга, 2002. 528с.
12. Тіторчук О. Сутність власного капіталу як об'єкта економічного управління// Економічний аналіз. 2012. Вип. 10. Частина 3. С. 395-398.
13. Журба І.А. Управління власним капіталом підприємства // [Електронний ресурс]. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/27990/1/Zhurba.pdf> (дата звернення 01.06.2024).
14. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: : [Навч. Посібник] Підручник. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2009. 670 с.
15. Надбережна Т.А. Вплив структуризації власного капіталу на організацію бухгалтерського обліку // Економічні науки. 2010. № 15(1) [Електронний ресурс]. URL: http://www.nbuv.gov.ua/ujrn/soc_gum/Evu/2010_15_1/Nadber.pdf (дата звернення 01.06.2024).
16. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
17. Калініна А.В., Дехтяр Н.А. Підходи до управління власним капіталом підприємства // Молодіжний науковий вісник УАВС НБУ, Серія: Економічні науки. 2012. №2. С.132-144.
18. Олійник І.В Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства // Вісник податкової служби України. 2013. № 65 [Електронний ресурс]. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/studconf/387.pdf> (дата

звернення 01.06.2024).

19. Боримська К.П., Варічева Р.В. Удосконалення організаційних засад проведення аналізу формування та змін власного капіталу в корпоративних підприємствах [Електронний ресурс]. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2011_3/2.pdf (дата звернення 01.06.2024).

20. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз теорія та практика: Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2009. 328с.

21. Боднарчук А.В. Сутність власного капіталу як об'єкта обліку та аналізу: [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. 2013. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua> 2013 (дата звернення 01.06.2024).

22. Стельмашук Ю.А. Сутнісний аналіз капіталу в контексті управління ефективністю його використання та відтворення [Електронний ресурс]. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc.2/79.pdf (дата звернення 01.06.2024).

23. Садовська І.Б. Обліково-інформаційне забезпечення в управлінні власним капіталом сільськогосподарських підприємств // Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Випуск 9 (33). Ч. 3. 2012. С. 207-213.

24. Яровенко Т.С., Свистільник К.П. Удосконалення методології бухгалтерського обліку власного капіталу у сучасних умовах // Вісник Дніпропетровського університету: зб. наук. праць. Сер.: Економіка. [Електронний ресурс]. URL: <http://vestnikdnu.com.ua/archive/201372/yaroveko-svistilnik1.html> (дата звернення 01.06.2024).

25. Белоусов М.О. Генезис категорії «капітал»: економічна та облікова інтерпретація // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Вісник ЖДТУ. Економічні науки. 2011. № 1 (55). С. 18-26.

26. Гудзенко Н.М., Горобець Т.П. Звіт про власний капітал: порядок складання та шляхи удосконалення. [Електронний ресурс]. URL: http://www.rusnauka.com/8_NND_2010/Economics/60336.doc.htm (дата звернення 01.06.2024).

27. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту: Навчальний посібник. Київ: Каравела, 2006. 504 с.

28. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В. Фінансовий облік: Підручник 4-те вид. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 451 с.

29. Мельник М.В., Симоненко О.В. Фінансовий облік: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 418 с. URL: <https://econom.lnu.edu.ua/course/buhhalterskyj-oblik-ekf> (дата звернення 01.06.2024).

30. Голов С.Ф. Фінансовий облік: Навчальний посібник. К.: Літера ЛТД, 2018. 448 с. (дата звернення 01.06.2024).

31. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

32. Бошков М.С., Корулик В.А., Плукчі С.І. Питання аналізу імпорتنих потоків агропродовольчих товарів до України в 2021-2023 рр. // Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді. Матеріали VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції 17-18 квітня 2024 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2024. https://ontu.edu.ua/download/konfi/2024/Conference_abstract-17-18-04-24.pdf (дата звернення 01.06.2024).

33. Державна служба статистики (Веб.сайт), Київ 2022. URU :<http://ukrstat.gov.ua>. (дата звернення 01.06.2024).

34. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): Навчальний посібник: 3-ге вид., виправлене і доповнене. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 326 с.

35. Фінансова звітність ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2021 рік. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/40404385/ (дата звернення 01.06.2024).

36. Фінансова звітність ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2022 рік. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/40404385/ (дата звернення 01.06.2024).

37. Конспект лекцій з курсу «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти ступеню «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання, у 2-част., частина I/ Укл. к.е.н., доцент Т.М. Ступницька. Одеса: ОНТУ, 2022. 57 с.

38. Конспект лекцій з курсу «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти ступеню «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання, у 2-част., частина II / Укл. к.е.н., доцент Т.М. Ступницька. Одеса: ОНТУ, 2022. 76с.

39. Грабовецький Б. Є., Шварц І. В. Фінансовий аналіз та звітність: Навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2011. 281 с.

40. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз: Підручник / За ред. Проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероблене і допрацьоване Київ: Знання, 2008. 487 с.

41. Марусяк Н. Л. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.

42. Мельник Т.В., Симоненко О.В. Управлінський облік: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 416 с. (дата звернення 01.06.2024).

43. Крупка Я.Д. Фінансовий облік [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ / Я. Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.В. Гудзь, П.Н. Денчук, Р.О. Мельник; Терноп. нац. екон. ун-т. 3-тє вид., допов. та переробл. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 417 с.

44. Облік і аудит: питання та відповіді : навч. посіб. для студ. ВНЗ / І. П. Приходько, Г. Є. Павлова, О. М. Губарик та ін. К.: Центр учбової літератури, 2014. 551 с.

45. Сухарева Л.А., Петренко С.Н. Контроллинг – основа управління бізнесом [Текст]. К.: Ника-центр, 2005. 208 с.

46.Турило А.М. Управління витратами підприємства [Текст]: навч. Посібник/ А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 120 с.

47. Ткаченко Н.М. Фінансовий облік – 2 [Текст] : навч. посіб. / Н. М. Ткаченко [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, акад. Акад. екон. наук України Н.М. Ткаченко; Нац. ун-т харч. технологій, Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького. К. : Алерта, 2014. 455 с.

48. Peculiarities of analysis of enterprise's own capital in modern conditions / Kuprina N., Markova T., Volodina O., Stupnytska M. // Food Industry Economics. 2020. Vol.12, Issue 1. P. 35-44. doi: 10.15673/fie.v12i1.1667.

49. Купріна Н.М. Забезпечення конкурентоспроможності харчової промисловості України: теорія і практика: монографія. Одеса: Видавничий дім "Гельветика", Одеса. 2019. 304 с.

50. Кобилецький В.Р. Методика розрахунку показників власного капіталу // Онлайн-журнал «Financial Analysis online». URL: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/92-analiz-vlasnoho-kapitalu-ua> (дата звернення: 01.06.2024).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А
КОРЕСПОНДЕНЦІЯ РАХУНКІВ З ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ
ПІДПРИЄМСТВА*

Таблиця А.1 – Кореспонденція рахунків з обліку зареєстрованого капіталу підприємства

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
1. Відображено вартість послуг сторонніх організацій, пов'язаних зі зменшенням зареєстрованого капіталу, за рахунок додаткового капіталу	422	631
2. Відображено вартість послуг сторонніх організацій, пов'язаних зі зменшенням зареєстрованого капіталу, за рахунок нерозподіленого прибутку (збільшення непокритого збитку)	443	631, 685
3. Відображено зменшення зареєстрованого капіталу	401	672
4. Відображено повернення внесків учасникам підприємства через касу або на картрахунок	672	30, 31
5. Відображено перерахування коштів з банківського рахунку за отримані послуги, пов'язані зі зменшенням зареєстрованого капіталу	631, 685	31

Таблиця А.2 – Типова кореспонденція рахунків із зменшенням зареєстрованого капіталу в акціонерних товариствах

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1	2	3	4
Зменшення статутного капіталу акціонерного товариства шляхом викупу та анулювання частини акцій			
1.	Відображено витрати на оплату послуг сторонніх організацій, пов'язаних зі зменшенням статутного капіталу, за рахунок зменшення додаткового капіталу	421	631
2.	Відображено витрати на оплату послуг сторонніх організацій, пов'язаних зі зменшенням статутного капіталу, за рахунок нерозподіленого прибутку (збільшення непокритого збитку)	443	631
3.	Відображено операції з викупу акцій	451	30, 31
4.	Відображено операції з викупу акцій	401	451
5.	Відображено перерахування коштів з банківського рахунку за отримані послуги, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу	631	31

Продовження табл. А.2

1	2	3	4
Зменшення статутного капіталу акціонерного товариства з метою покриття збитків			
6.	Відображено витрати на оплату послуг сторонніх організацій, пов'язаних зі зменшенням статутного капіталу, за рахунок нерозподіленого прибутку (збільшення непокритого збитку)	443	631
7.	Відображено зменшення статутного капіталу	401	442
8.	Відображено перерахування коштів з банківського рахунку за отримані послуги, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу	631	31
Зменшення статутного капіталу акціонерного товариства у разі повернення частини внесків усім акціонерам			
9.	Відображено витрати на оплату послуг сторонніх організацій, пов'язаних зі зменшенням статутного капіталу, за рахунок нерозподіленого прибутку (збільшення непокритого збитку)	443	631
10.	Відображено зменшення статутного капіталу	401	672
11.	Відображено повернення частини внесків учасникам акціонерного товариства	672	30, 31
12.	Відображено перерахування коштів з банківського рахунку за отримані послуги, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу	631	31

*Джерело [12,16]

ДОДАТОК Б

ОСНОВНІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»

Показники	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
			абс.	%
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	20945,9	26 724,2	5 778,3	27,56
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	18177,6	21 212,1	3 034,5	16,73
3. Адміністративні витрати, тис. грн.	-	-	-	-
4. Інші операційні витрати, тис. грн.	2533,1	3 866,2	1 333,1	52,54
5. Валовий прибуток, тис. грн.	2768,3	5512,1	2 743,8	99,16
6. Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	20710,7	25078,3	4 367,6	5,10
7. Витрати на 1 гривню реалізованої продукції, коп.	98,87	93,84	-5,03	-21,09
8. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн. в т.ч.:	187,2	132,6	-54,6	-29,17
- від основної операційної діяльності	2768,3	5512,1	2 743,8	99,16
- від іншої операційної діяльності	-2533,1	-3 866,2	-1 333,1	52,54
- від фінансової діяльності	-	-	-	-
- від іншої діяльності	-48	-1 513,3	-1465,3	30,5р.
12. Податок на прибуток, тис. грн.	33,70	23,90	-9,80	-29,08
13. Чистий прибуток, тис. грн.	153,50	108,7	-44,80	-29,20
14. Матеріальні витрати, тис. грн.	19322,80	23691,7	4368,90	22,61
15. Матеріаловіддача, грн.	1,084	1,128	0,044	4,06
16. Матеріаломісткість продукції, грн.	0,923	0,887	-0,036	-3,90
17. Середня облікова кількість штатних працівників облікового складу, осіб.	28	27	1	-4,00
18. Продуктивність праці одного штатного працівника облікового складу, грн.	748067,86	989785,18	241717,32	32,31
19. Фонд оплати праці штатних працівників облікового складу, тис. грн.	1581,8	1986,0	404,2	25,56
20. Середня річна заробітна плата одного штатного працівника облікового складу, грн.	56492,90	73555,72	17061,82	30,20
21. Середня річна вартість основних засобів за основним видом діяльності, тис. грн.	13569,9	13681,75	111,85	0,82

Продовження Додатку Б

Показники	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
			абс.	%
22. Фондовіддача, грн. - по продукції	1,54	1,95	0,41	26,54
- по прибутку	0,20	0,40	0,20	100
23. Фондорентабельність, %	1,13	0,79	0,34	x
24. Середня річна вартість оборотних коштів, тис. грн.	34641,45	51013,20	16 371,75	47,24
25. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	0,60	0,52	-0,08	-13,33
26. Рентабельність продукції, %	15,22	25,99	10,86	x
27. Рентабельність виробництва, %	0,388	0,205	-0,183	x
28. Середня річна сума дебіторської заборгованості	2743,90	3025,65	281,75	10,27
29. Середня річна сума кредиторської заборгованості	22801,05	18061,85	-4739,20	20,79
30. Коефіцієнти ліквідності балансу				
- коефіцієнт поточної ліквідності	1,036	1,067	0,031	x
- коефіцієнт швидкої ліквідності	0,170	0,385	0,214	x
- коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,002	0,002	0,000	x

*Розраховано на основі фінансової звітності підприємства [35,33]

ДОДАТОК В

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

При функціонуванні підприємства, необхідна ефективна робота, з організації та побудови ефективних систем ведення бухгалтерського обліку, складання звітності та управління власним капіталом підприємства, що допоможе підвищити рентабельність власного капіталу, тобто максимізувати прибуток. Згідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого Міністерством фінансів України 07.02.2013 р. №73, власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Порядок формування та облік власного капіталу залежить від організаційно-правової форми підприємства, вимог чинного законодавства щодо мінімального розміру зареєстрованого, резервного та інших видів капіталу. Основні характеристики капіталу підприємства:

- 1) є джерелом формування господарських засобів підприємства;
- 2) характеризує фінансові ресурси підприємства;
- 3) характеризує рівень добробуту засновників підприємства;
- 4) забезпеченість власним капіталом та його оптимальна структура максимізує ринкову вартість підприємства;
- 5) показує частку майна, яка фінансується за рахунок власних засобів, а яка за рахунок внесків засновників;
- 6) є показником ефективності основної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства та інші.

Для того щоб прийняти правильне і ефективне управлінське рішення власникам необхідна достовірна інформація про капітал. Це може бути інформація для прийняття управлінських рішень стосовно вкладання коштів у цінні папери, закупівля матеріальних цінностей, розподіл прибутків, тощо.

Щоб проаналізувати величину власного капіталу основним джерелом

інформації виступає річна фінансова звітність.

Для забезпечення поточної діяльності підприємства, прогнозування його розвитку потрібна повна і достовірна інформація про власний капітал. До обліково-аналітичного забезпечення управління власним капіталом відносять: нормативну, облікову, не облікову інформацію та аналітичні показники.

Установчі документи є правовою основою діяльності суб'єкта господарювання. Вимоги до змісту і форми установчих документів викладені в Господарському кодексі України. Установчими документами є рішення про утворення підприємства або засновницький договір, а у випадках, передбачених законом, статут (положення). В установчих документах повинні бути зазначені найменування суб'єкта господарювання, мета і предмет господарської діяльності, склад і компетенція його органів управління, порядок прийняття ними рішень, порядок формування майна, розподілу прибутків та збитків, умови його реорганізації та ліквідації, якщо інше не передбачено законом [42,45].

Необлікова інформація – це інформація про власний капітал, що формується маркетинговою, фінансовою, інвестиційною, операційною та іншими службами підприємства [42].

Між первинною інформацією і прийняттям управлінського рішення аналітичні показники посідають проміжне місце. До них можна віднести показники: рентабельність власного капіталу, ефективність його використання, склад, структура, динаміка власного капіталу.

Процес формування обліково-аналітичного забезпечення, що охоплює управління капіталом підприємства схематично можна подати у табл. В.1 [42].

Таблиця В.1 – Етапи формування обліково-аналітичного забезпечення управління капіталом підприємства*

Етапи	Завдання	Призначення
1 етап	Збір і систематизація інформації про обсяги діяльності, про формування та рух капіталу підприємства та ін.	На цьому етапі відбувається збір інформації про всі операції підприємства. Внаслідок цього можна отримати відомості про рух капіталу підприємства
2 етап	Складання звітності про власний капітал	Публікація річного балансу та звіту про власний капітал дає змогу всім користувачам, як внутрішнім, так і зовнішнім, отримувати інформацію для оцінки платоспроможності підприємства, його фінансової незалежності, оцінки впливу фінансових і інвестиційних угод на фінансовий стан підприємства тощо
3 етап	Аналіз інформації про рух капіталу підприємства	Дає змогу інтерпретувати інформацію для прийняття конкретного управлінського рішення
4 етап	Обґрунтування і оцінка фінансової політики, ефективності використання капіталу, прогнозування діяльності підприємства, тощо	Цей етап призначений для розробки тактичних та стратегічних управлінських рішень

*складено на основі джерела [42,45]

Управлінська звітність практично не містить даних про власний капітал. Частково це можна пояснити тим, що більшість його елементів (зареєстрований капітал, процес розподілу прибутку) контролюються власниками, а не менеджерами. Проте ряд управлінських рішень відноситься й до компетенції менеджерів. Тому внутрішня звітність в аналітичному розрізі повинна містити відомості про зміну періодичності й критеріїв переоцінювання необоротних активів, напрямки витрачання засобів резервного капіталу відповідно до цілей його створення, планування прибутку, виявлення невикористаних резервів зростання прибутку (зменшення збитку) тощо [42].

ДОДАТОК Д
АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТИ МАГІСТРА

Витяг

з протоколу № 13
засідання кафедри обліку та аудиту
від 24 квітня 2024 р.

Голова засідання кафедри: завідувач кафедри обліку та аудиту проф. Немченко В.В.
БУЛИ ПРИСУТНІМИ: проф. Купріна Н.М., проф., Мельник Ю.М., доценти:
Антонюк О.П., Ощепков О.П., Ступницька Т.М., Тарасова О.В., Васьковська К.О.,
Баранюк Х.О.,
ас. Гребейникова Н.А., зав. лабораторії Головаченко Л.М.

СЛУХАЛИ: Про результати наукового колоквиуму «Теоретичні та практичні аспекти проведення зовнішнього та внутрішнього аудиту діяльності суб'єктів національної економіки, інструменти аналізу їх діяльності та забезпечення розвитку», який проводився 18 квітня 2024 року о 11.00 в рамках наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри Обліку та аудиту Одеського національного технологічного університету

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити результати наукового колоквиуму «Теоретичні та практичні аспекти проведення зовнішнього та внутрішнього аудиту діяльності суб'єктів національної економіки, інструменти аналізу їх діяльності та забезпечення розвитку» з напрямку наукової школи кафедри Обліку та аудиту «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів», який проводився 18.04.2024 р.

2. Здобувачам вищої освіти які підготували та доповідали на науковому колоквиуму 18.04.2024 р. в рамках дослідження за темами КРМ і КРБ, які виконуються відповідно до затверджених тем на підставі наказів ОНТУ, надати апробацію наукових досліджень, а саме:

2.18. Здобувачу СВО «Магістр», спец. 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» – М.С. Бошкову, тема доповіді:

«Питання аналізу імпорتنих потоків агропродовольчих товарів до України в 2021-2023рр.».

Зав. кафедри

обліку та аудиту

/ПІДПИСАНО/

Валерій НЕМЧЕНКО

Секретар

/ПІДПИСАНО/

Людмила ГОЛОВАЧЕНКО